

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJvyššIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

3/2017

OBSAH***Stanoviská a rozhodnutia vo veciach občianskoprávných*****16. Monitorovanie súkromnej elektronickej pošty zamestnanca zamestnávateľom a legálnosť dôkazu 3**

Za účelom preverenia, či zamestnanec dodržiava pracovnú disciplínu, je zamestnávateľ, rešpektujúc zásady legality, legitimity a proporcionality, oprávnený monitorovať aj súkromnú elektronickú poštu odosielanú a prijímanú z počítača prideleného zamestnancovi na plnenie jeho pracovných úloh.

Pri zachovaní týchto zásad nemožno takéto dôkazné prostriedky, ktoré v konaní o neplatnosť skončenia pracovného pomeru predložil zamestnávateľ, považovať za neprípustné.

17. Doterajšia judikatúra a povinnosť predložiť vec veľkému senátu (§ 48 CSP) 24

Ustanovenie § 48 Civilného sporového poriadku dopadá na prípady, v ktorých trojčlenný senát najvyššieho súdu dospeje k záveru, že je dôvod na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (stanovísk alebo rozhodnutí uverejnených v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), alebo na zmenu právneho názoru vyjadreného v skoršom rozhodnutí trojčlenného senátu najvyššieho súdu, alebo na odklon od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu. Pokiaľ trojčlenný senát dospeje k záveru, že tieto dôvody nie sú dané, vec nepostúpi veľkému senátu najvyššieho súdu.

18. Spotrebiteľ a ručenie konateľ'a obchodnej spoločnosti zo zmluvy uzavretej medzi podnikateľmi 35

Fyzická osoba, ktorá ako konateľka a spoločníčka má úzke väzby k obchodnej spoločnosti, sa nepovažuje za spotrebiteľku v ručiteľskom vzťahu, v ktorom zabezpečuje záväzok tejto obchodnej spoločnosti zaplatiť kúpnu cenu z kúpnej zmluvy medzi podnikateľmi.

19. Prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP 38

Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.

20. Neprípustnosť dovolania v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania podľa § 76 CMP 41

Prípustnosť dovolania podaného od 1. júla 2016 proti uzneseniu vydanému odvolacím súdom v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania je v zmysle § 76 Civilného mimosporového poriadku vylúčená a nemôže ju založiť ani prípadná procesná vada konania uvedená v § 420 Civilného sporového poriadku.

21. Výsluch strany civilného sporu a spravodlivý proces 44

Povinnosť uskutočniť výsluch strany civilného sporu nie je absolútna. Ak súd nevykoná dôkaz výsluchom sporovej strany, bez ďalšieho nedochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Žalobné tvrdenia, ich právne hodnotenie a naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. (§ 137 písm. c/ CSP)..... 50

Naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (§ 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku) nie je daný, ak sa petit žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne hodnotenie neviažu na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatneného práva.

23. Skončenie pracovného pomeru príslušníka obecnej (mestskej) polície z dôvodu organizačnej zmeny a kompetencia mestského (obecného) zastupiteľstva..... 55

Na vykonanie organizačnej zmeny, ktorá má za následok skončenie pracovného pomeru príslušníka mestskej (obecnej) polície podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, je oprávnené len mestské (obecné) zastupiteľstvo.

24. Nesprávne právne posúdenie veci a vada zmätočnosti..... 63

Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti.

25. Litispendencia v konaniach o splnení povinnosti zo záložnej zmluvy a o určení, že záložné právo nevzniklo..... 67

Začatie konania o žalobe na splnenie povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam vytvára prekážku litispencie v konaní o neskôr podanej žalobe protistrany na určenie, že záložné právo vyplývajúce z tej istej záložnej zmluvy nevzniklo.

16.

ROZHODNUTIE

Za účelom preverenia, či zamestnanec dodržiava pracovnú disciplínu, je zamestnávateľ, rešpektujúc zásady legality, legitimacy a proporcionality, oprávnený monitorovať aj súkromnú elektronickú poštu odosielanú a prijímanú z počítača prideleného zamestnancovi na plnenie jeho pracovných úloh.

Pri zachovaní týchto zásad nemožno takéto dôkazné prostriedky, ktoré v konaní o neplatnosť skončenia pracovného pomeru predložil zamestnávateľ, považovať za neprípustné.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. septembra 2016 sp. zn. 3 Cdo 233/2015)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. júna 2013 č.k. 12 Cpr 1/2012-376 určil, že je neplatné okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru z 19. decembra 2011 dané žalovaným žalobcovi listom č. OÚ-PP-30-73/2011 (ďalej len „okamžité skončenie“); rozhodol tiež o povinnosti žalovaného zaplatiť do 3 dní žalobcovi náhradu trov konania 942,50 € a na účet súdu prvej inštancie súdny poplatok 99,50 €. Vychádzal z toho, že žalobca bol 30. apríla 2008 vymenovaný do prípravnej štátnej služby vo funkcii generálneho štátneho radcu a s účinnosťou od 14. augusta 2008 do stálej štátnej služby. Žalovaný doručil žalobcovi 19. decembra 2011 na pracovisku okamžité skončenie podľa § 51 zákona č. 400/2009 Z.z. o štátnej službe a zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 400/2009 Z.z.“) z dôvodu závažného porušenia služobnej disciplíny, ktorého sa žalobca dopustil tým, že pri elektronickej komunikácii pomocou výpočtovej techniky, ktorú mal pridelenú na plnenie služobných úloh, zneužíval svoje služobné zaradenie a symboly spojené s vykonávaním štátnej služby na vlastný prospech konaním, ktoré nie je v súlade s opisom činností jeho štátnozamestnaneckého miesta a je nedôstojné z hľadiska vykonávania štátnej služby. Žalobca pri tejto komunikácii požadoval výhody, vedome šíriac nepravdivé, pravdu skresľujúce a zavádzajúce informácie poškodzujúce povest' služobného úradu. Žalobca mal pridelenú e-mailovú adresu „x“; pokiaľ bola v okamžitom skončení uvedená adresa žalobcu „x“, išlo podľa názoru súdu prvej inštancie len o chybu v písaní, ktorá nemá žiadny vplyv na platnosť okamžitého skončenia. Žalovaný e-mailové správy žalobcu uvedené v okamžitom skončení ako príklady jeho závažného porušenia služobnej disciplíny neuviedol v doslovnom znení (necitoval správy a uviedol len ich obsah alebo skrátenú verziu). O výbere konkrétnych e-mailových správ, ktorými malo dôjsť k závažnému porušeniu služobnej disciplíny rozhodla generálna riaditeľka sekcie legislatívy a vonkajších vzťahov ako nadriadená žalobcu, ktorá ich aj spolu s riaditeľkou osobného úradu žalovaného, transformovala do podoby použitej v okamžitom skončení. Takúto úpravu e-mailovej korešpondencie nepovažoval prvoinštančný súd za nedostatok, ktorý by mal vplyv na platnosť okamžitého skončenia, lebo jej obsah zostal zachovaný a iné zasahovanie do žalobcom odosielanej elektronickej pošty v konaní preukázané nebolo. Na druhej strane ale formálny nedostatok a neplatnosť okamžitého skončenia spôsobilo to, že žalovaný

v okamžitom skončení uviedol sedem e-mailov žalobcu z obdobia od 24. februára 2011 do 19. októbra 2011, z ktorých vyvodil závažné porušenie služobnej disciplíny, avšak v závere okamžitého skončenia uviedol, že o závažné porušenie služobnej disciplíny išlo len v šiestich prípadoch, tie však neboli v okamžitom skončení konkretizované a v konaní identifikované ani po výsluchu svedkýň JUDr. V. a JUDr. M. Podľa vyjadrenia týchto svedkýň došlo k závažnému porušeniu služobnej disciplíny vo všetkých prípadoch uvedených v okamžitom skončení. Uvedená okolnosť mala z pohľadu súdu prvej inštancie za následok nielen dodatočnú zmenu dôvodov okamžitého skončenia, ale tiež nesplnenie formálnych podmienok okamžitého skončenia. Vzhľadom na to konštatoval, že okamžité skončenie je neplatné. Navyše, žalovaný nedodrжал prekluzívnu lehotu (§ 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z.z.), v ktorej mohol so žalobcom okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer. Žalovaný sa totiž o dôvode na okamžité skončenie dozvedel buď už v deň, kedy nadriadená žalobcu požiadala o vykonanie kontroly, alebo kedy boli jednotlivé e-mailové správy odoslané. Rozhodujúcim dňom, kedy sa žalovaný dozvedel o dôvode pre okamžité skončenie bol maximálne 16. október 2011. V ďalšej časti rozsudku sa súd prvej inštancie zaoberal aj dôvodmi okamžitého skončenia. Uviedol, že pokyn generálneho riaditeľa sekcie informatiky, telekomunikácií a bezpečnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 18. mája 2011 č. 6/2011 (ďalej len „Pokyn“) umožňoval štátnym zamestnancom používať službu elektronickej pošty iba na služobné účely a zakazoval im posielanie správ nesúvisiacich so služobnou činnosťou; upravoval tiež následky týchto porušení. Žalovaný, ktorý konkrétne e-mailové správy žalobcu v okamžitom skončení označil za porušenia § 60 ods. 1 písm. d/, h/ a § 61 ods. 1 písm. a/, c/, i/ a f/ zákona č. 400/2009 Z.z., do rozhodného obdobia nevydal služobný poriadok pre zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere podľa zákona č. 400/2009 Z.z. Vzhľadom na to súd prvej inštancie posudzoval porušenie služobnej disciplíny žalobcu podľa obsahu e-mailových správ konkretizovaných v okamžitom skončení. Konštatoval, že žalobca v štyroch e-mailových správach použil pri svojom mene aj označenie svojej funkcie, ktorú u žalovaného zastával, a symboly spojené s vykonávaním štátnej služby. Tým sa snažil získať určité výhody, informácie, služby a vstupy na spoločenské akcie. I keď žalobca zreteľne precenil dôležitosť svojej pracovnej pozície, jeho konaním nedošlo k závažnému porušeniu služobnej disciplíny zakladajúcemu dôvody pre okamžité skončenie, pre ktoré by nebolo žiaduce, aby štátnozamestnanecký pomer trval do skončenia výpovednej doby. Súd prvej inštancie pri tom zohľadnil, že žalobca na základe e-mailových správ nezískal to, o čo žiadal a dokazovaním nebolo preukázané, že by jeho konaním bola žalovanému spôsobená nejaká ujma. Námietku žalobcu, že s ním žalovaný okamžité skončenie vopred neprerokoval a neumožnil sa k nemu vyjadriť a podať vysvetlenie, vyhodnotil súd prvej inštancie ako nedôvodnú, lebo zákon takú povinnosť žalovanému neukladá. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 623/2013, 9 NcC 91/2003 napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol; žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení konštatoval, že odvolanie žalovaného je dôvodné. Súd prvej inštancie síce v dostatočnom rozsahu zistil rozhodujúce skutkové okolnosti, skutkový stav ale neposúdil správne po právnej stránke. Odvolací súd zopakoval dokazovanie čítaním listinných dôkazov (okamžitého skončenia, oznámenia neplatnosti okamžitého skončenia, potvrdenia o štátnej službe, rozhodnutia o vymenovaní do štátnej služby, oznámenia o výsledku výberového konania, potvrdenia o štátnej službe, potvrdenia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru, oznámenia o výške a zložení funkčného platu žalobcu,

oznámenia o ďalších podmienkach vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru zamestnanca v štátnej službe, opisu štátnozamestnaneckého miesta funkcie generálny štátny radca, stanoviska žalovaného, oznámenia o služobnom hodnotení, služobného hodnotenia, správy sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo šetrenia vo veci podozrenia z trestnej činnosti č.p. SKIS-IS-OISZ-OPČ-509-2/2011, osobného a personálneho spisu, e-mailovej pošty žalobcu, Pokynu, zoznamu adresátov e-mailových správ, žiadosti o prístup k internetu. Citoval § 1 ods. 1 a 4, § 46 ods. 1 písm. c/, § 51 ods. 1 veta prvá, § 51 ods. 2, § 125 zákona č. 400/2009 Z.z., ustanovenie § 70 Zákonníka práce účinného v čase skončenia pracovného pomeru a tiež článok 6 ods. 1, 2 a 7 Pokynu. Poukázal na to, že elektronickú adresu pridelil žalobcovi žalovaný za účelom plnenia jeho služobných povinností. Žalobca bol v Pokyne poučený o tom, že žalovaný zakázal užívateľom elektronických služieb posielanie správ a príloh, ktoré nesúvisia s ich služobnou činnosťou. V okamžitom skončení žalovaný uviedol, že 24. februára 2011 bola z elektronickej adresy žalobcu odoslaná správa, z obsahu ktorej vyplýva požiadavka na vypracovanie cenovej ponuky na motorové vozidlo zn. Octavia v počte 30 ks a Superb v počte 10 ks, vrátane servisných podmienok, záručnej doby a ďalších podmienok, aby mal (odosielateľ) hodnoverné a na 100% zaručené informácie tak, aby s nimi mohol v služobnom úrade narábať, aby nebol za blázna, keď bude „prelobovať“ značku X tak, že bude presvedčať o lepšej kvalite, lepšom servise a lepších autách značky Y. Z jemu pridelenej adresy bola 12. septembra 2011 odoslaná správa, ktorou žalobca ako generálny štátny radca pôsobiaci u žalovaného s použitím symbolov spojených s vykonávaním štátnej služby oslovil funkcionára Akadémie Policajného zboru v Bratislave so žiadosťou o preverenie možnosti presunu jedného zo študentov z bezpečnostno-právnych služieb vo verejnej správe na bezpečnostno-právnu ochranu osôb a majetku. V e-mailovej správe odoslanej 21. júna 2011 žalobca uviedol, že keď X nemá motorové vozidlo zn. X k dispozícii pre neho ako generálneho štátneho radcu, tak to môže zabalit'; permanentne by ho pre neho mala mať k dispozícii, na jeho vyžiadanie ho pristaviť pred Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a tešiť sa z toho, že mu ho môžu poskytnúť tak, ako mu permanentne po celý rok držia apartmán v ubytovacom zariadení Ministerstva vnútra Českej republiky, lebo je to pre nich česť. Z obsahu e-mailovej správy z 19. septembra 2011, ktorá bola rovnako odoslaná z adresy žalobcu, vyplýva, že ako generálny štátny radca s použitím symbolov spojených s vykonávaním štátnej služby požiadal zahraničnú agentúru, aby mu na 24. septembra 2011 v čase o 20:00 hod. zabezpečila dámu, ktorá ho bude sprevádzať na prezentáciu kolekcie „X“. Z e-mailovej adresy žalobcu bola 19. septembra 2011 odoslaná správa, ktorou ako generálny štátny radca s použitím symbolov spojených s vykonávaním štátnej služby u žalovaného žiadal o vstup na „Miss X“. V uvedený deň bola takto odoslaná tiež e-mailová správa, ktorá obsahovala žiadosť o vstup na „Miss Y“. V e-mailovej správe odoslanej 13. septembra 2011 z adresy žalobcu bolo uvedené, že dvakrát telefonoval na mobilný telefón, ktorý mu nikto nezdvihol „čo si hocikto nedovolí“; z obsahu tejto e-mailovej správy vyplýva tiež to, že pokiaľ ide o účasť žalobcu v porote na akcii „Miss Z“, ponecháva to na adresátovi správy, pokiaľ ale bude inkognito, nebude mu to prekážať. Z e-mailovej správy žalobcu odoslanej 19. októbra 2011 vyplýva jeho požiadavka preveriť možnosť občasného zapožičania motorových vozidiel značiek B model A resp. B z dôvodu cestovania v rámci Európskej únie, pričom vozidlá tejto značky využíva aj minister vnútra Slovenskej republiky a Úrad na ochranu ústavných činiteľov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Žalovaný so zreteľom na tieto zistenia okamžite so žalobcom skončil štátnozamestnanecký pomer z dôvodu závažného porušenia služobnej disciplíny v šiestich prípadoch, ku ktorým došlo od 24. februára 2011 do 19. septembra 2011. V okamžitom skončení žalovaný konštatoval, že žalobca navádzal na poskytnutie výhod v súvislosti s vykonávaním štátnej služby, pričom na

možné získanie osobného prospechu zneužil symboly spojené s vykonávaním štátnej služby, čím porušil § 60 ods. 1 písm. d/ a h/, § 61 ods. 1 písm. a/, c/ a f/ zákona č. 400/2009 Z.z., ako aj článok 6 ods. 2 Pokynu. Žalobca oznámil žalovanému dňa 28. decembra 2011, že okamžité skončenie považuje za neplatné z vecných aj formálnych dôvodov a trvá na svojom ďalšom zamestnávaní. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu okamžité skončenie jasne označuje skutky, ktorých sa žalobca dopustil a ktoré považoval žalovaný za závažné porušenia služobnej disciplíny. Pri prvých šiestich skutkoch sú uvedené žalobcom porušené ustanovenia, posledný skutok žalobcu (z 19. októbra 2011) už žalovaný nekvalifikoval ako závažné porušenie služobnej disciplíny a ani pri ňom neuviedol ustanovenia, ktoré ním mali byť porušené. Takto vymedzené dôvody okamžitého skončenia sú určité a preskúmateľné. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého v dôsledku výsluchu svedkýň X. a X. došlo k dodatočnej zmene dôvodov okamžitého skončenia; poznamenal, že výsluch svedka nemôže spôsobiť dodatočnú zmenu dôvodov okamžitého skončenia, lebo relevantné sú iba skutočnosti uvedené v okamžitom skončení; na nich zotrval žalovaný počas celého konania pred súdom prvej inštancie. Za nesprávny označil odvolací súd aj právny záver o nedodržaní dvojmesačnej prekluzívnej lehoty v šiestich prípadoch. V zmysle § 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z.z. služobný úrad môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer podľa odseku 1 iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie preukázateľne dozvedel. Interpretácia súdu prvej inštancie je preto v príkrom rozpore so znením zákona, ktoré nedáva priestor pre výklad, v zmysle ktorého by prekluzívna lehota začala plynúť už na základe podozrenia zo skutku zakladajúceho dôvod okamžitého skončenia, prípadne na základe domnienky, že žalovaný k určitému dátumu o porušení pracovnej disciplíny závažným spôsobom mohol, či dokonca musel vedieť. V okamžitom skončení žalovaný uviedol, že k závažnému porušeniu služobnej disciplíny došlo v období od 24. februára 2011 do 19. septembra 2011. Na základe telefonátu od bývalého pracovníka polície, ktorý informoval riaditeľa organizačného odboru kancelárie ministra o tom, že mu volali z automobilovej spoločnosti a pýtali sa na osobu žalobcu, ktorý ich žiada o zapožičanie motorového vozidla na služobné účely, inicioval žalovaný 16. októbra 2011 vykonanie kontroly, ktorej výsledkom je správa z 8. decembra 2011. Takto zistený skutkový stav je medzi účastníkmi nesporný. Nasledujúcim dňom (9. decembra 2011) sa služobný úrad od sekcie kontroly a inšpekčnej služby žalovaného dozvedel o závažnom porušení pracovnej disciplíny. Okamžité skončenie bolo teda žalobcovi dané v rámci dvojmesačnej prekluzívnej lehoty. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že označenie e-mailovej adresy žalobcu predstavuje iba zjavnú nesprávnosť. V ďalšom uviedol, že okamžité skončenie vymedzuje viaceré skutkové okolnosti, pre rozhodnutie súdu sú ale relevantné len tie z nich, ktoré možno hodnotiť ako závažné porušenie služobnej disciplíny (§ 51 ods. 1 veta prvá zákona č. 400/2009 Z.z.). Pokiaľ okamžité skončenie uvádza viacero takých skutkových dôvodov, možno ho považovať za platné vtedy, ak čo aj len jeden z nich predstavuje závažné porušenie služobnej disciplíny. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu žalobca porušil povinnosť štátneho zamestnanca podľa § 60 ods. 1 písm. d/ a h/ zákona č. 400/2009 Z.z., a to zákaz vykonávať činnosť, ktorá je nedôstojná z hľadiska vykonávania štátnej služby, požadovať dary alebo iné výhody, alebo navádzať iného na poskytovanie darov alebo iných výhod v súvislosti s vykonávaním štátnej služby, používať symboly spojené s vykonávaním štátnej služby na osobný prospech. Tým žalobca závažným spôsobom porušil služobnú disciplínu (§ 61 ods. 1 písm. a/, c/ a f/ zákona č. 400/2009 Z.z.). Znaky takéhoto konania žalobcu má odoslanie e-mailových správ (vymedzených vyššie) z 24. februára 2011, 12. septembra 2011, 21. júna 2011, dvoch správ z 19. septembra 2011, ako aj správ z 13. septembra 2011 a 19. októbra 2011. V ďalšom odvolací súd konštatoval, že okamžité skončenie pracovného pomeru z dôvodu

závažného porušenia služobnej disciplíny je v porovnaní s výpoveďou výnimočným opatrením. K okamžitému skončeniu pracovného pomeru podľa ustanovenia § 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z.z. môže služobný úrad pristúpiť iba vtedy, ak okolnosti prípadu odôvodňujú záver, že od neho nemožno spravodlivo žiadať, aby štátneho zamestnanca zamestnával až do uplynutia výpovednej lehoty. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu žalobca svojim konaním zneužíval ním zastávanú funkciu, konal v rozpore so zákonom, z ktorého pre štátneho zamestnanca vyplývajú nielen povinnosti, ale aj zákazy (§ 60 a § 61 zákona č. 400/2009 Z.z.). Pre súkromné účely používal (zneužíval) symboly spojené s výkonom štátnej služby, v mene žalovaného sa domáhal vstupu na rôzne akcie, ktoré nesúviseli s plnením jeho štátnozamestnaneckých úloh a požadoval výhody, ktoré mu neprináležali. Ako štátny zamestnanec konal nedôstojne, v rozpore so svojimi povinnosťami, porušoval zákazy, vedome šíril nepravdivé, pravdu skresľujúce a zavádzajúce informácie, pričom tretie osoby uvádzal do omylu používaním označenia a symboliky žalovaného. Pri skúmaní intenzity porušenia prihliadol odvolací súd nielen na osobu žalobcu, ale aj na ním zastávanú funkciu. Odvolací súd vzal na zreteľ aj to, že zo strany žalobcu nešlo o jednorazové konanie, spočívajúce v ojedinelom skutku, ale išlo o dlhodobé, opakované, vedomé a hrubé porušovanie služobnej disciplíny, teda o zavinené protiprávne konanie v rozpore so zákonom č. 400/2009 Z.z. Skutočnosť, že v konaní sa nepreukázalo, že by žalobca skutočne získal to, o čo e-mailovými správami žiadal, nijako neznižuje intenzitu porušenia jeho povinností. V súvislosti s tým vyslovil názor, že zákon č. 400/2009 Z.z. v porovnaní s inými obdobnými predpismi kladie vyššie nároky profesionálneho a morálneho charakteru pre výkon štátnej služby a vyžaduje výrazne striktnjšie dodržiavanie jeho ustanovení, ktorých porušenie sankcionuje nekompromisne a prísne. Pre posúdenie dôvodnosti žaloby je irelevantné, že žalovaný v roku 2011 nevydal služobný poriadok pre zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere, ktorým by stanovil, ktoré konanie štátneho zamestnanca považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny; významné je totiž to, či skutok špecifikovaný v okamžitom skončení vykazuje znaky závažného porušenia služobnej disciplíny podľa § 60 ods. 1 písm. d/ a h/ zákona č. 400/2009 Z.z., ale hlavne porušenia zákazu v zmysle § 61 ods. 1 písm. a/, c/ a f/ zákona č. 400/2009 Z.z. Odvolací súd uzavrel, že v konaní boli tieto znaky preukázané. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca odosielaním súkromnej elektronickej komunikácie porušil článok 6 ods. 2 Pokynu, odvolací súd uviedol, že štátnozamestnanecký pomer nebol so žalobcom skončený okamžite iba z dôvodu porušenia Pokynu, ako uzavrel súd prvej inštancie, ale predovšetkým z dôvodu, že žalobca závažne porušil služobnú disciplínu nerešpektovaním ustanovení § 60 ods. 1 písm. d/ a h/ zákona č. 400/2009 Z.z. a tiež zákazu podľa § 61 ods. 1 písm. a/, c/, a f/ zákona č. 400/2009 Z.z. Vzhľadom na to, že konanie žalobcu v šiestich prípadoch napĺňa znaky závažného porušenia služobnej disciplíny, pričom intenzita tohto porušenia oprávňovala žalovaného okamžite skončiť so žalobcom štátnozamestnanecký pomer podľa § 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z.z., odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil v zmysle § 220 O.s.p. tak, že nedôvodnú žalobu zamietol. Poznamenal, že pokiaľ žalovaný v odvolaní vzniesol námietku zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne, išlo o námietku týkajúcu sa okolností uvedených v § 14 ods. 3 O.s.p., na ktorú sa neprihliada. O náhrade trov celého konania rozhodol odvolací súd podľa §224 ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, lebo mu v konaní žiadne trovy nevznikli.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že: I. odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), II. v konaní došlo k inej vade majúcej za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a III. napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V zmysle predvolania, ktoré mu bolo doručené, sa odvolacie pojednávanie malo uskutočniť 25. septembra 2014 (so začiatkom o 9.20 hod.) v miestnosti č. 41. Žalobca sa naň dostavil riadne a včas, avšak až po 15 minútach márneho čakania sa od tretích osôb dozvedel, že sa pojednáva v inej miestnosti; po dostavení sa do nej ale zistil, že senát odvolacieho súdu už vyhlasuje rozsudok. Takýmto postupom odvolacieho súdu mu bolo znemožnené vyjadriť sa k veci a tiež k dokazovaniu, ktoré vykonal odvolací súd. V zápisnici o pojednávaní, ktorá mu bola potom vydaná, absentuje údaj o začiatku pojednávania a tiež spisová značka „9 NcC 91/2013“, ktorá bola uvedená na predvolaní. V zmysle tejto zápisnice vykonal odvolací súd dokazovanie čítaním veľkého množstva listín, reálne však za tak krátky čas nemohol toto dokazovanie vykonať. Nešlo pri tom o žiadne nové dôkazy, ale o dôkazy, ktoré vykonal už súd prvej inštancie. Odvolací súd žalobcu nijakým spôsobom nevyzval, aby sa vyjadril k možnému použitiu iného ustanovenia právneho predpisu (R 33/2011). Z napadnutého rozsudku je zrejmé, že odvolací súd rozhodol iba o odvolaní žalovaného, opomenul však rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti výroku prvoinštančného rozsudku o trovách konania. Rozsudok odvolacieho súdu je vecne nesprávny, arbitrárny a jeho odôvodnenie je vnútorne protirečivé a argumentačne neudržateľné. Odvolací súd dostatočne nezohľadnil, že e-mailová adresa uvedená v okamžitom skončení neexistovala, neboli z nej odosielané žiadne správy, preto dôvody okamžitého skončenia sú iba fiktívne. Obsah e-mailových správ žalovaný špekulatívne dotváral a zmätočne interpretoval. Odosielanie týchto správ, o ktorých mal žalovaný vedomosť, nebolo žalobcovi nikdy vytknuté. Žalobca bol zaradený na útvar, kde je osobný aj písomný kontakt (e-mailový kontakt nevynímajúc) s tretími osobami mimo verejného sektora celkom bežný. Pri takomto kontakte žalobca nezneužil žiadny symbol štátnej služby (podpis a symboly sú priradované automaticky). Žalovaný ničím nekonkretizoval, v čom spočívalo protiprávne konanie žalobcu, aké negatívne následky malo a aké výhody získal. Elektronická komunikácia bola v rozhodnom období aj inými zamestnancami využívaná tiež na osobné účely, ktoré nesúvisia s plnením úloh štátneho zamestnanca; nikto iný však za takéto konanie nebol postihnutý. Odvolací súd dostatočne nezohľadnil, že žalovaný nevydal služobný poriadok podľa § 75 zákona č. 400/2009 Z.z. a neupravil, ktoré porušenie povinností štátneho zamestnanca sa považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny. Navyše, ani neskôr vydaný služobný poriadok nekvalifikuje obdobné konanie za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Žalobca poprel správnosť a hodnovernosť všetkých listín predložených v konaní, preto bolo na žalovanom, aby preukázal tvrdené skutočnosti. Na preukázanie svojich tvrdení predložil žalovaný súdu iba CD nosič s kópiou údajných e-mailových správ, to však nie je dôkaz, ktorý by umožňoval verifikovať súlad tvrdení žalovaného so skutočnosťou. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytkol aj nezohľadnenie toho, že žalovaný primerane nešpecifikoval, ktorý zo šiestich skutkov z obdobia od 24. februára 2011 do 19. septembra 2011 je skutočným dôvodom okamžitého skončenia. Okamžité skončenie je preto neurčité a nemajúce zákonné náležitosti. „Úplne chaotický je záver“ odvolacieho súdu o údajnom zachovaní dvojmesačnej subjektívnej prekluzívnej lehoty. Okamžité skončenie z 19. decembra 2011 sa týka aj skutkov (e-mailových správ) od februára 2011, ktoré mal žalovaný už vtedy vo sfére svojej dispozície, lebo sa nachádzali na jeho serveri; nemôže preto úspešne tvrdiť, že obsah správ mu bol neznámy. Nelogický je tiež záver, že žalobca niektorými správami porušil aj Pokyn (v čase ich odoslania nebol ešte prijatý). Podľa názoru žalobcu neobstojí ani argumentácia odvolacieho súdu, podľa ktorej v čase okamžitého skončenia nebola prijatá právna úprava chrániaca súkromie na pracovisku (§ 13 ods. 4 a 7 Zákonníka práce). Neobstojí konštatovanie odvolacieho súdu, že nič nebránilo zaradiť do súboru skutkových podkladov pre rozhodnutie aj e-mailové správy

získané žalovaným. V skutočnosti totiž zásahom do súkromia na pracovisku zabraňovali viaceré medzinárodné dokumenty a vnútroštátne predpisy, napríklad zákon č. 166/2003 Z.z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) a zákon č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách. Z týchto dôvodov žalobca žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobca neopodstatnene tvrdí, že mu okolnosťami, za ktorých došlo k zmene pojednávacej miestnosti, odňal možnosť pred súdom konať. Na dverách pôvodne určenej miestnosti bolo totiž zreteľne vyznačené, že došlo k zmene, v dôsledku ktorej sa pojednávanie uskutoční v inej miestnosti. Možno predpokladať, že ak by sa žalobca dostavil včas do budovy odvolacieho súdu, bez problémov by sa dozvedel o zmene a stihol by začiatok odvolacieho pojednávania práve tak, ako ho stihla protistrana. Jeho námietky, týkajúce sa zápisnice o odvolacom pojednávaní, sú čisto formálne a nepodstatné. Dovolanie, ktoré obsahuje len argumenty, s ktorými sa už primerane vyrovnal odvolací súd, vôbec nešpecifikuje, vo vzťahu ku ktorému ustanoveniu mal odvolací súd postupovať podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Z týchto dôvodov žalovaný žiadal, aby dovolací súd neopodstatnené dovolanie zamietol.

5. Dovolanie žalobcu bolo podané 31. decembra 2014. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vychádzajúc z vyššie uvedeného ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť a dôvodnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

7.1. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)] vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

7.3. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd

konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

8. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p.

8.1. Dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

8.2. Dovolanie žalobcu smerujúce proti zmeňujúcemu rozsudku, vyvolalo v danom prípade účinok, ktorý zostáva zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 470 ods. 2 CSP) – dovolateľom napadnuté rozhodnutie bolo preto možné (a tiež potrebné) podrobiť meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

I.

9. Právny poriadok platný a účinný v čase podania dovolania ukladal dovolaciemu súdu (viď ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p.), aby aj ex offio posúdil, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných väd, ktoré sú uvedené v § 237 O.s.p. O procesnú vadu konania v zmysle tohto ustanovenia išlo vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

9.1. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

9.2. Podľa presvedčenia dovolateľa mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumel taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytoval O.s.p. [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne

pojednávaniu (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

9.3. Najvyšší súd v minulosti často zdôrazňoval, že pre záver o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p. (a teda aj vady uvedenej v písmene f/ tohto ustanovenia) nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016).

10. Dovolateľ namieta, že z dôvodov na strane odvolacieho súdu mu bola znemožnená riadna účasť na odvolacom pojednávaní.

10.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 132/2001, ktoré bolo publikované ako judikát R 57/2002 uviedol, že účastníci konania musia byť riadne a včas upovedomení nielen o dátume a čase nariadeného pojednávania, ale tiež o mieste, kde sa pojednávanie má konať, a to tak, aby o ňom nemohli vzniknúť žiadne pochybnosti. Ak boli účastníci chybne upovedomení o tom, že pojednávanie sa uskutoční v inej pojednávacej miestnosti než tej, v ktorej bola vec z tohto dôvodu bez ich účasti prejednaná a rozhodnutá, išlo o nesprávny postup súdu, ktorým im bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

10.2. Závery, na ktorých spočíva judikát R 57/2002, je potrebné uplatňovať vždy so zreteľom na individuálne okolnosti tej – ktorej prejednávanej veci. Realita života prináša aj možnosť, že v čase od vytýčenia pojednávania do jeho uskutočnenia sa z rôznych dôvodov (napríklad v dôsledku rekonštrukcie sídla súdu) pojednávanie nemôže uskutočniť v tej pojednávacej miestnosti súdu, ktorá bola v predvolaní na pojednávanie označená ako miestnosť, v ktorej sa bude pojednávať. Uvedený judikát zdôraznil, že účastník má byť riadne informovaný nielen o čase pojednávania, ale aj o jeho mieste. Takúto informáciu ale získa účastník nielen vtedy, ak je v oznámení o uskutočnení odvolacieho pojednávania uvedené číslo pojednávacej miestnosti, v ktorej súd napokon vec prejednal a rozhodol, ale aj vtedy, ak je v oznámení uvedené iné (neskôr zmenené) číslo pojednávacej miestnosti, avšak príslušný oznam vyhotovený najneskôr pred začatím pojednávania a vhodne umiestnený napríklad na dverách pôvodne určenej pojednávacej miestnosti umožní účastníkovi zistiť, v ktorej miestnosti súdu sa uskutoční pojednávanie.

10.3. V danom prípade zo spisu (č.l. 435) vyplýva, že dovolateľ bol odvolacím súdom upovedomený o tom, že odvolacie pojednávanie sa uskutoční 25. septembra 2014 o 9.20 hod. v miestnosti č. 41 nachádzajúcej sa v budove Krajského súdu v Bratislave. Zo zápisnice o tomto pojednávaní, ktorá je v spise na č.l. 441, vyplýva, že odvolacieho pojednávania, ktoré začalo vo vopred stanovený čas, sa od samého začiatku zúčastnila poverená zamestnankyňa žalovaného; žalobca sa naň ale dostavil až pri vyhlásovaní rozsudku.

10.4. Zo záznamu o okolnostiach týkajúcich sa zmeny pojednávacej miestnosti, ktorý na základe výzvy dovolacieho súdu vyhotovil 8. júna 2016 predseda príslušného senátu odvolacieho súdu (poznámka dovolacieho súdu: tento záznam je súčasťou spisu dovolacieho súdu), vyplýva, že odvolací súd vytýčil termín pojednávania 26. marca 2014. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave v znení, ktoré platilo v čase vytýčenia pojednávania, bola senátu „9 Co“ pridelená pojednávacia miestnosť č. 41. S účinnosťou od 1. júla 2014 (Dodatkom č. 6 k rozvrhu práce na rok 2014) bola ale tomuto senátu pridelená pojednávacia miestnosť č. 63. Vec prejednávajúci senát na túto zmenu reagoval v praxi vždy tak, že na pojednávacej miestnosti č. 41 bol pri pojednávaniach uskutočnených po 1. júli 2014 uverejnený oznam o tom, že sa pojednáva na č. 63. Tento postup

zachoval odvolací senát aj v preskúmvanej veci, čo napokon potvrdzuje aj tá skutočnosť, že zástupkyňa žalovaného sa riadne a včas dostavila ešte pred pojednávaním do pojednávacej miestnosti č. 63 (i keď žalovanému – tak, ako žalobcovi – bolo doručené upovedomenie o tom, že odvolací súd bude pojednávať v miestnosti č. 41). Najvyšší súd konštatuje, že údaje, ktoré vyplývajú zo spisu, nespochybňujú správnosť obsahu tohto záznamu písaného predsedom odvolacieho senátu.

10.5. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach zdôraznil význam zásady, podľa ktorej právo patrí bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu, uplatnenie a výkon svojich práv, neodkladajú svoje osobné rozhodnutia týkajúce sa výkonu práv na poslednú chvíľu, svoje procesné úkony pripravujú s dostatočným časovým predstihom, nespoliehajú sa na náhodu, predvídajú aj možnosti vzniku komplikácií sťažujúcich výkon práv a ich uplatnenie v prebiehajúcim konaní (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 181/2015, 2 Cdo 326/2015, 3 Cdo 248/2006, 4 Cdo 26/2014, 5 Cdo 348/2013, 6 ECdo 43/2013, 7 Cdo 72/2015, 8 Cdo 482/2015). Táto zásada je plne opodstatnená aj v prípade práva účastníka konania zúčastniť sa odvolacieho pojednávania. Obsah spisu nedáva v danom prípade podklad pre záver, že žalobca sa správal v súlade s touto zásadou.

10.6. Z vyššie uvedených dôvodov je predmetná námietka žalobcu neopodstatnená.

11. Podľa názoru dovolateľa je rozhodnutie odvolacieho súdu nedostatočne odôvodnené až do tej miery, že je nepreskúmateľné; v nepreskúmateľnosti vidí žalobca procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

11.1. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objašňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

11.2. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“) nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

11.3. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť

o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu neposkytuje žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny dôvod, aby na preskúmvanú vec bola aplikovaná druhá veta uvedeného stanoviska.

11.4. Dovolateľ teda v preskúmvanej veci nedôvodne namieta, že mu (ním tvrdenými nedostatkami odôvodnenia napadnutého rozsudku) bola odňatá možnosť pred súdom konať.

12. Žalobca zastáva názor, že odvolací súd nerešpektoval postup v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. Toto ustanovenie ukladalo odvolaciemu súdu, aby pred rozhodnutím o odvolaní v prípade, ak je toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzval účastníkov konania vyjadriť sa k možnému použitiu tohto „nového“ ustanovenia.

12.1. K dôsledkom nerešpektovania procesného postupu odvolacieho súdu upraveného ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p. najvyšší súd zaujal stanovisko v judikáte R 33/2011, v ktorom konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania (procesnú stranu) v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p., aby sa vyjadril k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

12.2. Zo spisu nevyplýva, že by odvolací súd aplikoval („nové“) ustanovenie, ktoré pred ním už neaplikoval súd prvej inštancie. Skutočnosť, že na podklade rovnakých ustanovení dospeli oba súdy k odlišným právnym záverom, nemožno považovať z hľadiska § 213 ods. 2 O.s.p. za právne významnú.

12.3. Napokon, žalobca v dovolaní nekonkretizoval, ktoré ustanovenie (predtým údajne nepoužité súdom prvej inštancie) aplikoval odvolací súd, a teda na ktoré ustanovenie sa podľa jeho názoru vzťahuje ním tvrdené zanedbanie povinnosti odvolacieho súdu postupovať podľa § 213 ods. 2 O.s.p.

12.4. Z uvedených dôvodov považuje dovolací súd predmetnú námietku žalobcu za neopodstatnenú.

II.

13. Dovolateľ tvrdí, že v konaní došlo k „inej vade“ majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Za „inú vadu“ (v § 237 O.s.p. neuvedenú) sa v doterajšej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovalo najmä porušenie ustanovení o dokazovaní napríklad tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy. Vadu tejto povahy zakladalo aj porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov

(napríklad osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O.s.p.). Zo spisu nevyplýva, že by došlo k vade takejto povahy.

14. Za „inú procesnú vadu“, ako už bolo uvedené vyššie, bolo dávnejšou judikatúrou (R 111/1998) a tiež stanoviskom R 2/2016 považované aj nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia.

14.1. V danom prípade odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania, výsledky dokazovania, vysvetlil, čoho sa žalobca domáhal, čo uvádzal žalovaný na svoju obranu, čím žalobca a žalovaný argumentovali v odvolacom konaní. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery náležite vysvetlil spôsobom, z ktorého je zrejme, akými úvahami sa riadil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

14.2. Najvyšší súd vzhľadom na to dospel k záveru, že skutkové alebo právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

15. Neopodstatnená je dovolacia námietka, podľa ktorej v konaní došlo k procesným nesprávnostiam v priebehu vykonávania dokazovania a vyhodnocovania jeho výsledkov.

15.1. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08); súčasťou tohto práva nie je ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania.

15.2. V zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je judikatúrou najvyššieho súdu považované za samostatný dovolací dôvod (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 172/2011, 5 Cdo 251/2012 a 7 Cdo 117/2014).

15.3. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane uviedol, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nesprávností. Dovolanie nebolo (a po uvedenom dni naďalej nie je) „ďalším“ odvolaním. Preto sa ním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových

zistení, ku ktorým dospel súd prvej inštancie alebo odvolací súd, ani prieskumu správnosti nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvej inštancie a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže v medziach zákona vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nemôže preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení a v nadväznosti na to posudzovať, či sudy správne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy – na rozdiel od súdu prvej inštancie a tiež odvolacieho súdu nemá totiž dovolací súd možnosť vykonávať dokazovanie [ako je to, napokon, zrejmé z § 243a ods. 2 in fine O.s.p. („dokazovanie však nevykonáva“)].

16. Podľa názoru dovolateľa došlo k inej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci tiež v dôsledku nenáležitého nazerania odvolacieho súdu na splnenie povinností zaťažujúcich účastníkov konania v procese dokazovania (povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti).

16.1. V zmysle § 120 ods. 1 veta prvá O.s.p. platilo, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení (neunesol dôkazné bremeno), nesie nepriaznivé dôsledky svojho procesného postupu v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Predpokladom riadneho splnenia dôkaznej povinnosti účastníka konania je, že splnil svoju povinnosť tvrdenia (uniesol bremeno tvrdenia). Účastník, ktorý nesplní svoju povinnosť tvrdiť skutočnosti rozhodné z hľadiska hypotézy právnej normy, spravidla ani nemôže splniť dôkaznú povinnosť. Ak ide o skutočnosť rozhodnú podľa hmotného práva, neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti má pre účastníka spravidla za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie.

16.2. V danom prípade bolo na žalobcovi, ktorý tvrdil, že okamžité skončenie je neplatné, aby preukázal opodstatnenosť svojich tvrdení. Sudy na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospeli k zhodnému skutkovému záveru nielen o tom, kto odosielať e-mailové správy špecifikované v okamžitom skončení, ale aj o tom, aký bol ich obsah (odlišné boli iba ich právne náhľady na intenzitu porušenia služobných povinností a zákazov žalobcom). Podobne dospeli k rovnakým skutkovým zisteniam ohľadom časových súvislostí odoslania správ (opačné právne závery zaujali iba o tom, kedy sa žalovaný právne relevantným spôsobom dozvedel o ich odoslaní).

16.3. Na žalovanom bolo, aby preukázal existenciu konania žalobcu, ktoré bolo považované za dôvod pre okamžité skončenie. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu obsah spisu umožňoval prijať právne závery, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

16.4. Vzhľadom na vyššie uvedené je neopodstatnená aj táto dovolacia námietka.

17. Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. platilo, že odvolací súd je skutkovými závermi súdu prvej inštancie viazaný. Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

17.1. Viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom ustáleným súdom prvej inštancie a podmienenie zmeny jeho skutkových záverov opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplývalo zo zásady priamosti a ústnosti občianskeho súdneho konania.

17.2. Odvolací súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že „súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav vo veci, vec ale neposúdil správne po právnej stránke“ (viď konštatovanie odvolacieho súdu vyjadrené v prvom odseku na str. 6 jeho rozsudku). Skutočnosť, že odvolací súd na pojednávaní zopakoval dokazovanie viacerými listinnými dôkazmi, neznamená rozpor s týmto jeho konštatovaním. Žalobcom namietaná okolnosť, že nešlo o žiadne „nové“ dôkazy, je tu bez právneho významu.

17.3. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu bol postup odvolacieho súdu v súlade so zákonom a nemohol založiť inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

18. Žalobca v dovolaní namieta, že žalovaný v danom prípade navrhol na preukázanie svojich tvrdení dôkazy (e-mailové správy) obstarané v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a v rozpore s právom na ochranu súkromia žalobcu, preto súd také (nepripustné) dokazovanie týmito dôkazmi nesmel vykonať a z jeho výsledkov vychádzať. Podľa presvedčenia žalobcu je teda nesprávny názor odvolacieho súdu, že išlo o procesne prípustný dôkazný prostriedok a žiadne ustanovenie nebránilo jeho použitiu.

18.1. V zmysle čl. 8 ods. 1 Dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

18.2. Podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Podľa čl. 13 Listiny nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí alebo zasielaných poštou alebo iným spôsobom, s výnimkou prípadov a spôsobom, ktoré ustanoví zákon; rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

18.3. Podľa čl. 16 ods. 1 veta prvá Ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Podľa čl. 22 ods. 2 Ústavy nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon; rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

18.4. V čase okamžitého skončenia Zákonník práce neobsahoval úpravu, ktorá sa neskôr stala jeho súčasťou (viď ustanovenie § 13 ods. 4 Zákonníka práce). Niektoré zákony [napríklad zákon č. 166/2003 Z.z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) a zákon č. 351/2016 Z.z. o elektronických komunikáciách] stanovovali medze zásahu do súkromia sledovaním elektronickej pošty fyzických a právnických osôb.

19. Aj Dohovorom, Listinou, Ústavou a zákonmi Slovenskej republiky chránené právo na rešpektovanie súkromia a osobnej korešpondencie má svoje limity.

19.1. Predmetné právo sa v najzreteľnejšej podobe vzťahuje na sféru rýdzo súkromnú, v ktorej jednotlivec koná v celom rozsahu slobodne a plne autonómne. Avšak vtedy, keď jednotlivec (ako zamestnanec) koná v pracovnom prostredí zamestnávateľa, má jeho právo na ochranu súkromia predsa len čiastočne iný charakter. Ani tam, kde má zamestnanec plniť pracovné úlohy, nestráca právo na súkromie, v istom zmysle

a rozsahu mu tu ale konkurujú práva zamestnávateľa. Na pracovisku vtedy dochádza k stretu práva zamestnanca na ochranu súkromia s iným právom, a to právom zamestnávateľa poznať, ako zamestnanec plní svoje pracovné alebo služobné povinnosti, ako rešpektuje zákonom stanovené zákazy a obmedzenia a aj to, ako a na aké účely využíva elektronickú komunikáciu pomocou techniky vo vlastníctve zamestnávateľa. Zamestnávateľ má tiež bezpochyby právo sledovať, ako (štátni) zamestnanci dodržiať pracovnú dobu a ako ju využívajú.

19.2. Pokiaľ zamestnávateľ vo vnútroorganizačnom predpise zakáže zamestnancom využívať pridelenú výpočtovú techniku na súkromné účely, musí mať primeraný prostriedok na kontrolu toho, či sa tento zákaz rešpektuje (a keď nerešpektuje, tak v akej miere); rovnako musí mať možnosť získať prípadný dôkaz o tom, že zamestnanec zákaz nedodržia. Je tiež logické, že keď zamestnávateľ v niektorom prípade pristúpi k vykonaniu takto zameranej kontroly, dôvodne vychádza z predpokladu, že elektronická pošta zamestnanca, s ktorou príde pri kontrole do styku, je pošta pracovnej povahy. Pokiaľ pri vykonávaní takejto kontroly zamestnávateľ zistí, že ide o elektronickú komunikáciu zamestnanca súkromnej povahy, treba na prípadný „zásah“ do súkromia zamestnanca hľadiť ako na vedľajší (sekundárny) poznatok z kontrolnej aktivity zamestnávateľa.

19.3. Ak určitý zamestnávateľ (služobný úrad) v niektorom prípade považuje za skutkový základ a dôvod pre skončenie pracovného (štátnozamestnaneckého) pomeru obsah elektronickej komunikácie odoslanej zamestnancom z počítača, ktorý mu bol pridelený, aby ho využíval pri plnení svojich pracovných (služobných) povinností, súd sa v občianskom súdnom konaní o určenie neplatnosti zrušovacieho prejavu zamestnávateľa spravidla nezaobíde bez oboznámenia sa s touto komunikáciou. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu môže súd, rešpektujúc princíp legality, legitimacy a proporcionality, v takom prípade vykonať dokazovanie aj elektronickej komunikáciou zamestnanca a z výsledkov vykonaného dokazovania pri rozhodovaní vychádzať. Pri zachovaní uvedených princípov môže ísť v praxi o taký prípad napríklad vtedy, keď je medzi oboma konkurujúcimi si právami zreteľný nepomer v prospech záujmu zamestnávateľa a okolnosti prejednávanej veci výrazne preferujú jeho právo na súdnu ochranu pred právom zamestnanca na ochranu súkromia.

19.4. V danom prípade žalobca neodoslal predmetné správy z elektronickej adresy, ktorú by si sám zriadil pre svoje osobné účely mimo sféry služobného úradu – napríklad za použitia verejne dostupných (internetových) serverov. E-mailovú adresu (schránku) zriadil žalovaný na to, aby prostredníctvom nej žalobca plnil svoje služobné povinnosti. Zriadená elektronická adresa obsahovala doménové meno (viď „minv.sk“), ktorá zreteľne vyjadrovala, že ide o adresu nezriadenú žalobcom, a ktorá zároveň identifikovala toho, kto ju zriadil (žalovaného).

19.5. Žalobca bol upozornený na zákaz používania elektronickej pošty na súkromné účely. Takýto zákaz obsahoval už vnútroorganizačný dokument z 18. decembra 2002 založený na č.l. 119 spisu, ako aj Pokynom zrušený obdobný dokument z 15. januára 2009 č.l.1/2009 (účinný v čase odosielania prvej časti e-mailových správ uvedených v okamžitom skončení) a napokon tiež samotný Pokyn (účinný v čase odosielania zvyšnej časti e-mailových správ uvedených v okamžitom skončení). Podľa vyjadrenia svedka Ing. A. sa takéto dokumenty u žalovaného zverejňovali aj pri registrácii k používaniu internetu (viď č.l. 70 spisu). Pokyn, ako potvrdila svedkyňa (viď č.l. 247 spisu), bol v elektronickej podobe odoslaný všetkým zamestnancom (viď tiež fotokópiu dokladu o takom rozoslaní, ktorá sa nachádza na č.l. 340 spisu). V konaní bolo preukázané, že žalobca tento zákaz nerešpektoval.

19.6. Zo spisu nevyplýva, že by žalovaný sústavne, priebežne monitoroval všetku elektronickú poštu žalobcu. V danom prípade sa spätne zameril len na jej časť a iba s ňou sa oboznámil, pričom zachoval náležitú

mieru, v ktorej použil jej obsah pre svoje rozhodnutie pracovnoprávnej povahy. Zo strany zamestnávateľa síce došlo k preskúmaniu časovo a vecne obmedzenej časti korešpondencie žalobcu, nedošlo ale k preskúmaniu akýchkoľvek iných dát a dokumentov, ktoré boli uložené na jeho počítači. Monitorovanie zo strany zamestnávateľa bolo teda rozsahovo obmedzené a primerané dôvodom, ktoré zamestnávateľa k tomu viedli. V skutkovom deji opísanom v rozhodnutiach súdov (na začiatku ktorého bolo počudovanie jedného z adresátov elektronickej pošty odoslanej žalobcom nad obsahom jemu doručenej správy, a na konci ktorého bol písomný podkladový materiál vypracovaný sekciou kontroly a inšpekčnej služby žalovaného) takto žalovaný v pozícii zamestnávateľa spätne a len na základe vonkajšieho podnetu preveroval, či a ako žalobca rešpektoval služobné povinnosti a obmedzenia vyplývajúce pre štátneho zamestnanca zo zákona č. 400/2009 Z.z.

19.7. Zistenia, ku ktorým dospel žalovaný v rámci ním takto vykonanej kontroly, nasvedčujú tomu, že obsah žalobcom odoslaných správ sa významne dotkol aj sféry záujmov (práv) žalovaného. Pokiaľ totiž niektoré e-mailové správy odoslané žalobcom z jemu prideleného (služobného) počítača obsahovali nielen údaje o jeho titule, krstnom mene a priezvisku, ale aj o jeho pracovnom (služobnom) zaradení u žalovaného, dokonca aj symboliku žalovaného (jeho logo so štátnym znakom) a slovné označenie „Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky“, je pri celkovom charakterizovaní týchto správ nepostačujúce vychádzať iba z ich obsahu, slovného vyjadrenia a použitých formulácií a odoslané e-mailové správy žalobcu považovať za rýdzo súkromnú komunikáciu. Elektronická komunikácia s takouto symbolikou a označením sa totiž navonok prezentuje a jej adresátmi vníma ako správa, ktorá sa tak alebo onak týka tiež inštitúcie, z ktorej sú e-mailové správy odosielané. Taká správa nemôže z hľadiska práva na súkromie požívať rovnakú ochranu, ako správa bez uvedenej symboliky a označenia žalovaného.

20. Dovolateľ svoju argumentáciu týkajúcu sa neprípustnosti vykonania dokazovania jeho e-mailovými správami doplnil aj poukázaním na obsah rozhodnutia EŠLP vo veci Halfordová proti Spojenému kráľovstvu (z 5. júna 1997), podstatou ktorého je právny záver, že súkromná korešpondencia nestráca svoj súkromný charakter ani vtedy, keď je posielaná z pracoviska.

20.1. EŠLP ale v rozhodnutí z 12. januára 2016 (Bărbulescu proti Rumunsku) dospel k záveru, že monitoring komunikácie konkrétneho zamestnanca počas pracovnej doby na počítači, ktorý používal na plnenie pracovných povinností, nie je v rozpore s čl. 8 Dohovoru, teda nezasahuje do práva na ochranu súkromia. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva prípustnosť toho, aby zamestnávateľ pri rešpektovaní zásady legality, legitimity a proporcionality sledoval súkromnú elektronickej poštu zamestnanca odosielanú počas pracovnej doby. EŠLP, zaoberajúc sa otázkou konfliktu medzi právom zamestnanca na rešpektovanie jeho súkromia a právom zamestnávateľa overovať, či zamestnanci v pracovnom čase plnia svoje pracovné úlohy, favorizoval záujem zamestnávateľa.

20.2. EŠLP prostredníctvom rozsudkov podáva výklad Dohovoru, a tým poskytuje návod pre vecne správne riešenie tej – ktorej otázky. Právny záver obsiahnutý v predmetnom rozhodnutí je preto potrebné zohľadniť aj v analogických situáciách prejednávaných vnútroštátnymi súdmi.

20.3. I keď rozhodnutie EŠLP vo veci Bărbulescu proti Rumunsku bolo vydané v čase nasledujúcom po rozhodnutí, ktoré je v danom prípade napadnuté dovolaním žalobcu, je potrebné naň prihliadnúť aj v danom prípade. Najvyšší súd už vo svojom skoršom rozhodnutí sp. zn. 8 MCdo 4/2014 uviedol, že „nový právny názor sa aplikuje do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba

nachádza“. Tento názor zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci.

20.4. Žalovaným predložené dôkazné prostriedky (e-mailové správy) nemožno v okolnostiach daného prípadu považovať za procesne neprípustné, ktoré by nemohli predstavovať zákonný podklad pre obstaranie skutkových zistení súdu. Predmetnú námietku žalobcu preto dovolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú.

21. Na pojednávaní pred súdom prvej inštancie, ktoré sa uskutočnilo 22. mája 2013, súd z elektronického nosiča (CD) predloženého žalovaným zistil, že obsahuje elektronickú komunikáciu žalobcu; žalobca ani žalovaný sa k nej nevyjadrili (viď č.l. 250 spisu). Súd prvej inštancie (a odvolací súd v zhode s ním) dospel k záveru, že e-mailové správy, ktoré žalovaný uviedol v okamžitom skončení, boli odoslané z elektronickej adresy žalobcu. Dovolací súd považuje za opodstatnený zhodný názor súdov, že k chybnému označeniu odosielajúcej adresy v okamžitom skončení došlo len v dôsledku omylu.

22. Dovolateľ namieta, že odvolací súd rozhodol iba o odvolaní žalovaného, nie však aj o odvolaní žalobcu proti výroku prvoinstančného rozsudku o trovách konania. Vychádzajúc len z textu rozhodnutia napadnutého dovolaním (jeho záhlavia a odôvodnenia) sa javí, že táto námietka je (alebo môže byť) opodstatnená. Na druhej strane ale nie je vylúčené, že odvolací súd mal pri rozhodovaní na pamäti aj odvolanie žalobcu a o jeho odvolaní v skutočnosti aj rozhodol, opomenul to ale adekvátne vyjadriť. Vzhľadom na právne názory odvolacieho súdu zastávané vo veci samej je takmer isté, že ak by odvolací súd rozhodol (resp. ak rozhodoval) aj o odvolaní žalobcu, nebol by výrok jeho rozsudku iný.

III.

23. Žalobca v dovolaní vyslovil presvedčenie, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

23.1. Právnym posúdením je pritom činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23.2. Štátny zamestnanec je povinný zdržať sa konania, ktoré by mohlo viesť ku konfliktu záujmu služobného úradu s osobnými záujmami, najmä nezneužívať informácie získané v súvislosti s vykonávaním štátnej služby na vlastný prospech alebo na prospech iného (§ 60 ods. 1 písm. d/ zákona č. 400/2009 Z.z.). Štátny zamestnanec je povinný vykonávať služobné úlohy, ktoré sú v súlade s opisom činností jeho štátnozamestnaneckého miesta (§ 60 ods. 1 písm. h/ zákona č. 400/2009 Z.z.).

23.3. Podľa § 61 ods. 1 písm. a/, c/ a f/ zákona č. 400/2009 Z.z. štátny zamestnanec nesmie vykonávať činnosť, ktorá je nedôstojná z hľadiska vykonávania štátnej služby, požadovať dary alebo iné výhody, alebo navádzať iného na poskytovanie darov alebo iných výhod v súvislosti s vykonávaním štátnej služby, používať symboly spojené s vykonávaním štátnej služby na osobný prospech.

24. Dovolateľ tvrdí, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil v dôsledku zaujatia chybného záveru,

podľa ktorého bol daný dôvod pre okamžité skončenie, lebo žalobca sa dopustil závažného porušenia služobnej disciplíny. Podľa názoru žalobcu taký dôvod neexistoval.

24.1. Povinnosť dodržiavať služobnú disciplínu patrí k základným povinnostiam štátneho zamestnanca vyplývajúcim z jeho štátnozamestnaneckého pomeru. Táto povinnosť spočíva v plnení povinností (rešpektovaní obmedzení) vyplývajúcich z ustanovení § 60 a § 61 zákona č. 400/2009 Z.z. Uvedený zákon rozlišuje menej závažné porušenie služobnej disciplíny a závažné porušenie služobnej disciplíny. Porušenie služobnej disciplíny najvyššej intenzity (závažné porušenie) je dôvodom pre okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru podľa § 51 zákona č. 400/2009 Z.z. Vzhľadom na charakter tohto ustanovenia, ktoré patrí k právnym normám s neurčitou (abstraktnou) hypotézou, je vždy úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia, s ohľadom na okolnosti prípadu, sám túto hypotézu vymedzil. Je na ňom, aby posúdil, či sa štátny zamestnanec dopustil porušenia pracovnej disciplíny, a v prípade kladného záveru aby vyriešil otázku, k porušeniu služobnej disciplíny akého stupňa došlo. Pri týchto úvahách nie je súd obmedzovaný žiadnymi konkrétnymi hľadiskami, či hranicami, vždy berie do úvahy špecifiká prejednávanej veci. Pojem „závažné porušenie služobnej disciplíny“, napriek tomu, že od jeho vymedzenia závisí možnosť a rozsah postihu štátneho zamestnanca, zákon č. 400/2009 Z.z. nedefinuje a ani neustanovuje, z akých hľadísk treba vychádzať pri jeho interpretácii. Jedným zo základných hľadísk pri rozhodovaní o postihu za porušenie služobnej disciplíny je však bezpochyby intenzita porušenia služobnej disciplíny, služobných povinností a zo zákona vyplývajúceho obmedzenia štátneho zamestnanca; aj hodnotenie tejto intenzity závisí od konkrétnych okolností.

24.2. Dovolateľ tvrdí, že žalovaný obsah e-mailových správ špekulatívne dotváral a zmätočne interpretoval; obsah spisu ale toto tvrdenie (uvedené už v žalobe) nepotvrďuje. Na tom nič nemení skutočnosť, že v okamžitom skončení nebol zachytený úplný text správ a že žalovaný v okamžitom skončení vyjadril len ich podstatné časti a zmysel.

24.3. K argumentácii žalobcu, že žalovaný mu nikdy odosielanie e-mailových správ nevytkol, hoci o nich musel mať vedomosť, dovolací súd uvádza, že ak by táto námietka bola prípadne opodstatnená, tvrdený postoj žalovaného nemožno chápať ako odsúhlasenie alebo schvaľovanie konania žalobcu. Táto námietka teda v ničom neznižuje intenzitu nerešpektovania povinností a obmedzení konania žalobcu ako štátneho zamestnanca.

24.4. I keď bol žalobca zaradený na útvar, pri ktorom je celkom bežný aj e-mailový kontakt s osobami mimo verejného sektora, neznamená to, že obsah správ odosielaných žalobcom je z hľadiska § 51 zákona č. 400/2009 Z.z. bez významu. Každý písomný prejav (e-mail nevynímajúc) je vždy vizitkou toho, kto ho robí. Pokiaľ je zrejmé, že ide o prejav toho, kto koná výlučne len ako súkromná osoba, vytvára naformulovanie a obsah správy obraz iba o jeho osobných, osobnostných, intelektuálnych a kultúrnych stránkach. Ak sú ale k prejavu (e-mailovej správe) pripojené ďalšie zložky, napríklad slovné alebo grafické znaky, ktoré sa netýkajú iba osoby bezprostredného odosielateľa, ale tiež jeho zamestnávateľa, prekračuje odosielaná správa hranice rýdzo osobného prejavu odosielateľa a, ak z nej nevyplýva niečo iné, stáva sa v určitom zmysle nositeľom informácie aj o inštitúcii (zamestnávateľovi), z elektronickej siete ktorej sa správa odosiela, prípadne za ktorú odosielateľ správy koná. Otázka, či takéto slovné alebo grafické znaky pripája k odosielanej správe sám jej bezprostredný odosielateľ, alebo ich automaticky priradzuje elektronické zariadenie (server) používané inštitúciou, je z tohto aspektu bez významu. Dovolací súd len na doplnenie poukazuje na výpoveď svedka Ing. A., ktorý uviedol, že meno a priezvisko elektronickej pošty generuje u žalovaného server, avšak „podpisovú doložku určí zamestnanec sám“ (viď č.l. 69 spisu).

24.5. Odvolací súd správne vystihol, že žalobca elektronickou komunikáciou používajúcou označenia a symboly žalovaného závažným spôsobom porušil služobnú disciplínu, povinnosti a zákonné obmedzenia štátneho zamestnanca. Žalobca aj podľa právneho názoru dovolacieho súdu konal v rozpore so zákonom a spôsobom, ktorý je nehodný štátneho zamestnanca a nedôstojný z hľadiska vykonávania štátnej služby; na súkromné účely totiž – podľa výsledkov vykonaného dokazovania – zneužíval symboly spojené s výkonom štátnej služby a neprimerane zdôrazňujúc význam svojej osoby a zastávanej funkcie (pracovného zaradenia), domáhal sa vstupu na rôzne akcie, ktoré v ničom nesúviseli s plnením úloh štátneho zamestnanca. Aj z pohľadu dovolacieho súdu bolo pri zvažovaní intenzity porušenia služobnej disciplíny významné tiež to, že žalobca takto nekonal len v jednom prípade, ale opakovane, vo viacerých prípadoch.

24.6. Intenzitu dopadov konania žalobcu (a jeho kvalifikácie ako závažného porušenia služobných povinností) neznižuje tá skutočnosť, že v určitom období na pracovisku žalovaného súkromné elektronické správy posielali aj iné osoby. Napokon, k okamžitému skončeniu nedošlo čisto z dôvodu odoslania správ nesúvisiacich s plnením úloh štátneho zamestnanca (teda nie výlučne preto, že elektronickú poštu nepoužíval len na služobné účely), ale predovšetkým z dôvodu obsahu správ a toho, čo nimi žalobca sledoval. Nezanedbateľnou bola teda formálna a obsahová stránka odoslaných správ, medziiným to, že žalobca sa v hrubom rozpore s povinnosťami a zákonnými obmedzeniami štátneho zamestnanca domáhal priznania nepatričných výhod, a tým porušil závažným spôsobom služobnú disciplínu.

25. Žalobca odvolaciemu súdu vytýka, že prehliadol podstatnú okolnosť spočívajúcu v tom, že a/ žalovaný nevydal služobný poriadok (§ 75 zákona č. 400/2009 Z.z.), takže ani neupravil, ktoré porušenie povinností štátneho zamestnanca považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny, b/ ani služobný poriadok, ktorý vydal žalovaný neskôr, nekvalifikuje konanie žalobcu, ktoré bolo popísané v okamžitom skončení, ako závažné porušenie pracovnej disciplíny.

25.1. V zmysle § 75 zákona č. 400/2009 Z.z. služobný úrad vydá služobný poriadok po predchádzajúcom súhlase zástupcov zamestnancov, inak je neplatný. V služobnom poriadku služobný úrad najmä špecifikuje služobné podmienky upravené týmto zákonom a upraví, ktoré porušenie povinností štátneho zamestnanca sa považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny.

25.2. Z uvedeného ustanovenia (viď 25.1.) nevyplýva, že by služobný úrad, ktorý dosiaľ nevydal služobný poriadok (a neupravil, ktoré porušenie povinností štátneho zamestnanca sa považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny), nemohol okamžite skončiť so štátnym zamestnancom štátnozamestnanecký pomer z dôvodu závažného porušenia služobnej disciplíny.

25.3. Posúdenie, či určité konanie štátneho zamestnanca má alebo nemá znaky závažného porušenia disciplíny, patrí najskôr zamestnávateľovi; v prípade podania žaloby o neplatnosť skončenia služobného pomeru vyhodnocuje správnosť tohto jeho posúdenia súd. Záver, ku ktorému dospel v danom prípade žalovaný (a s ktorým sa v neskôr prebiehajúcom občianskom súdnom konaní stotožnil aj odvolací súd), považuje za plne opodstatnený aj dovolací súd.

26. K tej časti dovolania, v ktorej žalobca odvolaciemu súdu vytkol nezohľadnenie skutočnosti, že okamžité skončenie je odôvodnené šiestimi skutkami z obdobia od 24. februára 2011 do 19. septembra 2011, pričom žalovaný ničím nešpecifikoval, ktorý (ktoré) z nich je (sú) skutočným dôvodom okamžitého skončenia,

dovolací súd poukazuje na vysvetlenie podané odvolacím súdom v odôvodnení napadnutého rozsudku.

26.1. Odvolací súd celkom zreteľne a v zhode s názorom dovolacieho súdu uviedol, že postačujúcim pre záver o platnosti okamžitého skončenia je, ak je daný čo i len jeden zákonný dôvod pre okamžité skončenie.

26.2. Aj podľa právneho názoru dovolacieho súdu o taký dôvod išlo (o.i.) v prípade odoslania e-mailovej správy požadujúcej preveriť možnosť občasného zapožičania motorových vozidiel značiek Audi A6 alebo Audi A8 za účelom cestovania v rámci Európskej únie. Bezpochyby bola takým dôvodom tiež správa adresovaná funkcionárovi Akadémie Policajného zboru v Bratislave, ktorá obsahovala žiadosť o preverenie možnosti presunu študenta z jedného študijného odboru na iný. V rozpore s tým, ako by mal konať generálny štátny radca ministerstva vyznieva e-mailová správa žalobcu, v zmysle ktorej by sa „Škodovka“ mala tešiť z toho, že mu môžu vozidlo poskytnúť tak, ako mu je permanentne po celý rok držaný apartmán v ubytovacom zariadení Ministerstva vnútra Českej republiky. Dovolací súd nemá žiadne pochybnosti ani o tom, že znaky závažného porušenia služobnej disciplíny, ktoré sú relevantné podľa ustanovení § 60 ods. 1 písm. d/ a h/ § 61 ods. 1 písm. a/, c/ a f/ zákona č. 400/2009 Z.z., malo aj odoslanie tých e-mailových správ obsahujúcich symboliku žalovaného a pracovné zaradenie žalobcu u žalovaného, ktorými žiadal zabezpečiť vstupy na spoločenské akcie nesúvisiace s jeho služobným zaradením (napríklad „Miss Znojmo 2011“ a „Miss Fantóm 2011“).

27. Dovolateľ spochybňuje správnosť záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého okamžité skončenie bolo žalobcovi dané v rámci zákonom stanovenej dvojmesačnej prekluzívnej lehoty.

27.1. Podľa § 51 ods. 1 veta prvá zákona č. 400/2009 Z.z. služobný úrad môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer štátneho zamestnanca, ak štátny zamestnanec porušil závažne služobnú disciplínu. Podľa § 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z.z. služobný úrad môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer podľa odseku 1 iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, a v prípade závažného porušenia služobnej disciplíny v cudzine aj do dvoch mesiacov po návrate štátneho zamestnanca z cudziny, najneskôr vždy do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol.

27.2. Z ustanovenia § 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z.z. jednoznačne vyplýva, že pre určenie začiatku plynutia dvojmesačnej subjektívnej lehoty je významné, kedy sa služobný úrad „dozvedel“ o dôvode, pre ktorý môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer so štátnym zamestnancom.

27.3. Odvolací súd správne uviedol, že právna úprava tu nedáva žiadny priestor pre výklad, podľa ktorého by táto lehota začala plynúť už na základe predpokladu, že taký dôvod nastane, prípadne na základe domnienky, že služobný úrad o porušení povinnosti štátneho zamestnanca mohol alebo dokonca musel vedieť. Z hľadiska zachovania tejto lehoty nebolo preto ani v preskúmvanej veci významné, kedy sa služobný úrad mohol (napríklad z údajov ukladaných na server prevádzkovaný žalovaným) dozvedieť o tom, akého obsahu odosiela žalobca e-mailové správy.

27.4. Výsledky vykonaného dokazovania preukázali, že žalovaný na základe telefonátu od bývalého pracovníka polície inicioval 16. októbra 2011 kontrolu, ktorou spätne preveroval, ako žalobca rešpektuje svoje služobné povinnosti; výsledkom tejto kontroly je správa z 8. decembra 2011. Nasledujúcim dňom, to znamená 9. decembra 2011, sa služobný úrad dozvedel od sekcie kontroly a inšpekčnej služby o závažnom porušení služobnej disciplíny, ktorého sa dopustil žalobca. Okamžité skončenie z 19. decembra 2011 mu teda bolo dané v rámci dvojmesačnej prekluzívnej lehoty.

28. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobca v dovolaní nepodložene uplatnil dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Vzhľadom na to dovolanie žalobcu zamietol ako neopodstatnené (§ 448 CSP).

17.

ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 48 Civilného sporového poriadku dopadá na prípady, v ktorých trojčlenný senát najvyššieho súdu dospeje k záveru, že je dôvod na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (stanovísk alebo rozhodnutí uverejnených v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), alebo na zmenu právneho názoru vyjadreného v skoršom rozhodnutí trojčlenného senátu najvyššieho súdu, alebo na odklon od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu. Pokiaľ trojčlenný senát dospeje k záveru, že tieto dôvody nie sú dané, vec nepostúpi veľkému senátu najvyššieho súdu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2016 sp. zn. 3 Cdo 174/2016)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Trnava (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. mája 2015 č.k. 14 C 66/2014-130: a/ žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni do 30 dní spoločne a nerozdielne 3 148 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 3 148 € od 21. decembra 2010 do zaplatenia, b/ žalobu vo zvyšku zamietol, c/ rozhodol o trovách konania. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalobkyňa a žalovaní 1/ a 2/ uzavreli kúpnu zmluvu datovanú 9. augustom 2010, ktorou nadobudli do podielového spoluvlastníctva: a/ v podieloch po 1/2 byt č. 78 v bytovom dome súp. č. x nachádzajúcom sa v X, b/ v podieloch po 1330/51076 nebytový priestor (garáž) nachádzajúci sa v tomto bytovom dome a c/ (v rovnakom podiele) spoluvlastnícky podiel 5075/710702 na pozemkoch zastavaných týmto bytovým domom (ďalej len „kúpna zmluva“). Ku kúpnej zmluve bol 27. októbra 2010 vyhotovený dodatok č. 1 (ďalej len „dodatok“). Žalobkyňa vystavila 18. novembra 2010 na meno žalovaného 1/ faktúru č. 300062, v ktorej kúpnu cenu za spoluvlastnícke podiely na pozemkoch určila vo výške 3 148 € so splatnosťou 20. decembra 2010; v rovnaký deň vystavila faktúru č. 900037P na zálohu kúpnej ceny vo výške 340 € so splatnosťou 20. decembra 2010. Žalobkyňou fakturovanú sumu 3 448 € žalovaní, a to napriek opakovaným výzvam, riadne a včas nezaplatili.

1.1. Vzhľadom na to, že žalovaní vzniesli námietku premlčania, súd prvej inštancie posudzoval, či došlo k premlčaniu práva, ktoré žalobkyňa uplatnila žalobou podanou 19. decembra 2013. Vychádzal z názoru, že na základe platne (zrozumiteľne a určito) uzavretej dohody účastníkov kúpnej zmluvy bola splatnosť kúpnej ceny a preddavku dohodnutá nie pri podpise zmluvy, ani nie v deň určený v zmluve; vymedzená bola (až) vo faktúrach vystavených žalobkyňou. Žalobkyňa mohla teda svoje právo uplatniť na súde po prvý raz 21. decembra 2010. Všeobecná trojročná premlčacia doba uplynula 23. decembra 2013; žaloba bola teda v danom prípade podaná pred jej skončením. Súd prvej inštancie na potvrdenie správnosti svojich záverov poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 146/2008, so závermi ktorého sa stotožnil, i keď ním, ako sám uviedol, „došlo k odklonu od skoršieho rozhodnutia“ najvyššieho súdu (R 91/2004).

1.2. Po konštatovaní, že námietka premlčania nebola žalovanými vznesená účinne, pristúpil súd prvej

inštancie k posúdeniu opodstatnenosti žalobou uplatneného nároku. Dospel k záveru, že žalovaní neopodstatnene namietajú, že ich záväzok nebol dojednaný ako solidárny, v dôsledku čoho neboli riadne vyzvaní na zaplatenie predmetných súm. Ich solidarita vyplýva totiž z dodatku, v ktorom sa uvádza „kupujúci“ (v jednotnom čísle) ako ten, kto uhradí kúpnu cenu. Ide teda o prípad solidárnej zodpovednosti v zmysle § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka; uvedené platí o to viac, že v čase uzavretia dodatku (27. októbra 2010) už žalovaní boli manželmi (od 11. septembra 2010), preto ich záväzok je spoločný a nerozdielny (§ 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka). I keď sú v katastri nehnuteľností vedení ako podieloví spoluvlastníci, treba vziať na zreteľ, že k povoleniu vkladu došlo 18. novembra 2010, teda už v čase trvania ich manželstva. Predmet kúpy je preto podľa § 143 Občianskeho zákonníka v ich bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Vzhľadom na solidárnu povahu záväzku žalovaných 1/ a 2/, ktorej si boli vedomí, mala žalobkyňa právo požadovať zaplatenie kúpnej ceny od ktoréhokolvek z nich.

1.3. Tým, že dlh nebol splnený v lehote splatnosti faktúry (do 20. decembra 2010), sa žalovaní 21. decembra 2010 dostali do omeškania, v dôsledku ktorého im vznikla povinnosť zaplatiť žalobkyňi okrem istiny 3 148 € tiež úrok z omeškania. V časti týkajúcej sa sumy 340 € považoval súd žalobu za neopodstatnenú, lebo podľa jeho názoru nedošlo k uzavretiu zmluvy (o budúcej kúpnej zmluve), ktorej sa mala táto suma týkať. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovení § 142 ods. 2 a § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ smerujúce proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalobe vyhovené a ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, Krajský súd v Trnave rozsudkom z 28. júna 2016 sp. zn. 26 Co 396/2015 rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti vo veci samej zmenil tak, že žalobu zamietol; zároveň žalobkyňi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že dokazovanie doplnil výsluchom účastníkov konania a zopakoval listinnými dôkazmi. Dospel k záveru, že kúpna zmluva je platná a bolo dohodnuté, že určenie času plnenia (zaplatenia kúpnej ceny za pozemky vo výške 3 148 €) sa ponecháva na vôli veriteľa v tom zmysle, že žalobkyňa ako predávajúca určí splatnosť kúpnej ceny vo vystavenej faktúre. Pre začiatok plynutia premlčacej doby bol v súlade s ustálenou súdnou praxou určujúci deň nasledujúci po dni, v ktorom vznikol záväzok (teda nie deň nasledujúci po dni splatnosti dlhu).

2.2. Kúpna zmluva bola uzavretá 24. augusta 2010. Žalobu, doručенú súdu prvej inštancie 19. decembra 2013, treba preto považovať za podanú po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Vzhľadom na to bola žaloba v tejto časti podaná neopodstatnene.

2.3. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke okamihu začatia plynutia premlčacej doby. Podľa jej názoru je týmto dňom deň nasledujúci po dni splatnosti žalovaným doručenej faktúry. Vzhľadom na to, že žalobou uplatnené právo nebolo premlčané, malo byť žalobe vyhovené.

3.1. V danom prípade žalobkyňa postupovala v súlade s obvyklou zmluvnou praxou a zmluvnými dojednaniami. Dohodnuté bolo, že predmetná suma bude zaplatená po povolení vkladu do katastra. Zaplatenie spornej sumy nebolo ponechané na vôli žalobkyne (predávajúcej); naopak, bolo jednoznačne viazané na

vystavenie faktúry, v dôsledku čoho žalobkyňa nemohla od žalovaných požadovať túto sumu hneď po uzavretí dodatku, prípadne pred vystavením faktúry. Žalovaní mali počas plynutia premlčacej doby dostatok času na dobrovoľné splnenie dlhu, neplnením svojich zmluvných povinností však zvolili cestu poškodzovania záujmov žalobkyne.

3.2. V závere dovolania žalobkyňa uviedla, že odvolací súd nesprávne rozhodol tiež o náhrade trov konania.

3.3. Z týchto dôvodov žiadala napadnutý rozsudok zmeniť tak, že dovolací súd potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie a žalobkyňi prizná náhrada trov prvoinstančného, odvolacieho a dovolacieho konania.

4. Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že napadnutý rozsudok vychádza z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu, najmä judikátu R 91/2004. Rozsudok najvyššieho súdu, na ktorý poukazuje žalobkyňa (sp. zn. 4 Cdo 146/2008) „je ojedinelou výnimkou v rozhodovacej praxi súdov“ neprekonávajúcou právny názor vyjadrený v uvedenom judikáte.

4.1. Podľa ich názoru by k premlčaniu žalobou uplatneného práva došlo dokonca aj vtedy, ak by bol správny právny názor zastávaný žalobkyňou. V takom prípade by totiž v súlade s dohodou žalobkyne a žalovaných nastala splatnosť dlhu nasledujúci deň po doručení výzvy na zaplatenie (§ 563 Občianskeho zákonníka); za výzvy by v tomto prípade bolo potrebné považovať žalobkyňou vystavenú faktúru, a to bez ohľadu na v nej uvedený deň splatnosti. Faktúra sa do sféry žalovaných dostala najneskôr 9. decembra 2010, preto splatnosť dlhu mohla nastať najneskôr 10. decembra 2010. K premlčaniu by v takom prípade došlo najneskôr 11. decembra 2013; žalobou, ktorá bola podaná 20. decembra 2013, sa teda tak či onak uplatňuje premlčané právo.

4.2. Žalovaní poukázali na to, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy neboli manželmi, peňažné prostriedky na kúpu boli teda uhrádzané z ich oddelených majetkov. V kúpnej zmluve nebola dojednaná solidarita kupujúcich. Vzhľadom na to, nimi prevzatý záväzok mal jednoznačne povahu deleného (nie solidárneho) záväzku. Žalobkyňa pred podaním žaloby vyzvala na úhradu dlhu iba žalovaného 1/. Ak by aj išlo o solidárny záväzok (čo žalovaní popierali), právne účinnou mohla byť iba výzva adresovaná obom dlžníkom, k čomu ale v danom prípade pred podaním žaloby nedošlo – žalovaná 2/ bola na zaplatenie vyzvaná až doručenou žalobou.

4.3. Žalobkyňa má v právnom vzťahu, z ktorého vyvodzuje opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku, postavenie dodávateľa (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka), lebo je investorom stavby celého bytového domu; žalovaní sú v tomto právnom vzťahu v postavení spotrebiteľov. V prípade pochybností o ustanoveniach kúpnej zmluvy preto podľa § 4 ods. 6 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z.z.“) platí výklad priaznivejší pre spotrebiteľa; to v danom prípade znamená výklad v prospech premlčania dlhu.

4.4. Neobstojí argumentácia žalobkyne, podľa ktorej sa najvyšší súd v inej skutkovo a právne obdobnej veci stotožnil s právnymi názormi, ktoré zastáva v preskúmvanej veci; najvyšší súd totiž rozhodnutím sp. zn. 6 Cdo 31/2016 (na ktoré žalobkyňa poukazuje) výlučne len z procesných dôvodov odmietol neprípustné dovolanie bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

4.5. V závere vyjadrenia k dovolaniu žalovaní zhrnuli, že rozhodovacia prax súdov Slovenskej republiky sa ustálila na názore, podľa ktorého v prípade absencie dohody o splatnosti dlhu dochádza k premlčaniu práva z občianskoprávneho vzťahu uplynutím troch rokov odo dňa, kedy mohol veriteľ dlžníka

prvý raz vyzvať na splnenie dlhu.

4.6. Z týchto dôvodov žalovaní žiadali neopodstatnené dovolanie zamietnuť.

5. Dovolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť a dôvodnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

8. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p.

8.1. Dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

8.2. Dovolanie žalobkyne smerujúce proti zmeňujúcemu rozsudku vyvolalo v danom prípade účinok, ktorý zostáva zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 470 ods. 2 CSP) – dovolateľkou napadnuté rozhodnutie bolo preto možné (a tiež potrebné) podrobiť meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

I.

9. Právny poriadok platný a účinný v čase podania dovolania ukladal dovolaciemu súdu (viď ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p.), aby aj ex offio posúdil, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných väd, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Podobne ukladal dovolaciemu súdu posúdiť, či sa v konaní nevyskytla niektorá z tzv. iných (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedených) procesných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

9.1. Žalobkyňa vady tejto povahy v dovolaní nenamietala a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

9.2. Opodstatnenosť dovolania žalobkyne preto nezakladajú procesné vady vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p., ani tzv. iná procesná vada majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

II.

10. Žalobkyňa v dovolaní vyslovila presvedčenie, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

10.1. Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10.2. Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

10.3. Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka).

10.4. Dlh musí byť splnený riadne a včas (§ 559 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

10.5. Ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal (§ 563 Občianskeho zákonníka).

10.6. Orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával (§ 5b zákona č. 250/2007 Z.z.). Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka). V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší (§ 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

11. Dovolateľka tvrdí, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil v dôsledku zaujatia chybného záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého došlo k premlčaniu práva uplatneného jej žalobou.

11.1. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj

zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti. Zásada hospodárnosti konania vedie konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov (viď R 29/1983 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 82/2009, 1 Cdo 43/2009, 2 Cdo 194/2011, 3 Cdo 231/2009, 3 Cdo 187/2013, 7 Cdo 305/2014).

11.2. Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu.

11.3. Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (*actio nata*). Ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba (veriteľ) by mohol právo subjektívne vykonať alebo nie, t.j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve.

12. Zmluvné strany sa nie vždy dohodnú na splatnosti záväzku. Okamih splatnosti práva na plnenie má pritom rozhodujúci význam predovšetkým pre posúdenie, či a kedy nastáva *actio nata*, pre začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby (viď § 101 Občianskeho zákonníka) a pre začiatok omeškania dlžníka (§ 517 Občianskeho zákonníka).

13. Už v judikáte R 28/1984 bol prijatý záver, podľa ktorého „ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu“.

13.1. Na tomto závere sa ustálila aj neskoršia súdna prax [viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 25/2003, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako judikát R 91/2004] zotrvávajúca na tom, že ak doba plnenia nie je určená zákonom, rozhodnutím alebo zmluvou, splatnosť vyvolá veriteľ tým, že dlžníka požiada o plnenie (§ 563 Občianskeho zákonníka). Dlžník je v takom prípade povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo bol veriteľom požiadaný o jeho splnenie. Ak má veriteľ možnosť sám vyvolať splatnosť dlhu, má právo aj vykonať svoje právo vyplývajúce zo záväzku. Pre účely premlčania je preto významný prvý objektívny okamih, kedy tak môže urobiť a požiadať o plnenie. Rozhodujúcim je preto bezpochyby deň bezprostredne nasledujúci po dni, v ktorom dlh vznikol.

13.2. Uvedený právny názor bol zastávaný už v staršej právnej teórii (porovnaj napríklad publikáciu Štefan Luby: Slovenské všeobecné súkromné právo. 1 zväzok, Bratislava: Knižnica Právnickej jednoty 1941, str. 386, v ktorej sa uvádza, že plynutie času pri premlčaní začína v prípade relatívnych právnych nárokov, t.j. aj práva obligačného vtedy, ak sa stali splniteľnými, t.j. *actio nata*; „ak ale splatnosť závisí od vypovedania pohľadávky veriteľom, potom začne premlčanie od okamžiku vzniku pohľadávky“; obdobne viď publikáciu Štefan Luby: Občianskoprávny nárok, Bratislava: Právnické štúdie 1958, str. 270). Identický právny názor sa prezentuje aj v novej právnej teórii (porovnaj napríklad Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký Komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 498).

13.3. Na rovnakom právnom názore spočívajú aj viaceré rozhodnutia najvyššieho (okrem sp. zn. 1 Cdo

25/2003 vid' sp. zn. 1 Cdo 148/2004 a sp. zn. 4 Cdo 66/2006), ale tiež krajských súdov Slovenskej republiky (vid' napríklad sp. zn. 5 Co 3/2015 Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 19 Co 133/2012 Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 16 Co 667/2013 Krajského súdu v Banskej Bystrici a sp. zn. 10 Co 174/2013 Krajského súdu v Žiline).

13.4. Z hľadiska právnej komparatistiky a identity (dávnej) alebo blízkosti (niekdajšej) právnej úpravy v Českej republike dovolací súd poukazuje na rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31 Cdo 3881/2009, v ktorom konštatoval, že „akokoľvek možno aj v neskoršej dobe (po prijatí R 28/1984) vysledovať v literatúre výhrady k riešeniu zvolenému v R 28/1984 (porovnaj napríklad Eliáš, K. a kolektív: Občianský zákoník. Veľký akademický komentár, Linde Praha, a. s., Praha 2008, str. 422), veľký senát Najvyššieho súdu uvádza, že pri nezmenenej podstate stretu názorov na danú tému nie je daný dôvod na zmenu záverov obsiahnutých v R 28/1984“.

14. Opačný názor na posudzovanú otázku plynutia premlčacej doby pri neexistencii dohody o splatnosti dlhu zaujal najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 146/2008.

14.1. V označenom rozhodnutí sa najvyšší súd odklonil od právneho názoru vyjadreného v judikáte R 28/84. Senát, ktorý rozhodnutie vydal, pripomenul, že „išlo o otázku spornú už od prijatia zákona č. 141/1950 Sb. (tzv. stredného občianskeho zákonníka)“, pričom argumentácia v predmetnom judikáte sa „obmedzila len na konštatovanie záveru, že možnosť daná veriteľovi vyvolať splatnosť záväzku nesie so sebou súčasne aj právo veriteľa vymáhať splnenie záväzku, teda možnosť svoje právo aj vykonať, pričom prvá objektívna možnosť výkonu práva je daná okamihom, keď veriteľ najskôr mohol o splnenie požiadať. Interpretácia, že možnosť veriteľa vyvolať splatnosť záväzku znamená aj jeho právo vymáhať splnenie záväzku a teda právo vykonať, vychádzala z nepravdepodobnej možnosti ako by sa mohol veriteľ zachovať, a nie z toho, ako sa skutočne zachoval. Pripúšťala začatie plynutia premlčacej doby ako procesu zániku nároku (i keď len podmieneného) skôr ako nárok vznikol, resp. ako sa zavŕšil jeho vznik v zmysle konkrétnej vynútiteľnosti (žalovateľnosti) práva, teda skôr ako sa právo mohlo reálne vykonať. Nerešpektovala tak nedostatok *actio nata* v čase začatia plynutia premlčacej doby a napokon pripúšťala aj možnosť, že sa premlčí záväzok, ktorý sa nikdy nestal splatným. Išlo o výklad v podstate zhodný s výkladom tejto otázky v sovietskom občianskom práve, podľa ktorého, ak splatnosť (zrok) nebola určená, nastala vtedy, keď veriteľ požiadal o plnenie, ale v tomto prípade sa premlčanie nepočítalo od splatnosti, ale od vzniku záväzku (Štefan Luby: Občianskoprávny nárok, Právnické štúdie, 1958, str. 270). Možnosť takého riešenia spornej otázky, podľa ktorého by premlčacia doba začala plynúť od splatnosti dlhu, bola v judikáte R 28/84 odmietnutá s poukazom na to, že by znamenala neprípustné posunutie začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu“.

14.2. V rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 146/2008 najvyšší súd ďalej uviedol, že „v prípade zreteľného oddiaľovania výzvy na plnenie a v závislosti na konkrétnych okolnostiach by súd mohol s použitím § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka odmietnuť ochranu práva veriteľa uplatneného až po neodôvodnene dlhej dobe po vzniku záväzku. Okrem toho taký výklad ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, ktorého výsledkom je záver o začatí plynutia premlčacej doby, ak čas plnenia nebol dohodnutý ani inak stanovený, dňom nasledujúcim po vzniku právneho vzťahu, nie je súladný so zásadou dôvery v právo, pretože pod hrozbou začatia premlčania bezprostredne po vzniku právneho vzťahu obmedzuje veriteľa v jeho práve vyplývajúcom z § 563 Občianskeho zákonníka požiadať o plnenie a tým vyvolať splatnosť záväzku podľa jeho slobodnej vôle, resp.

ho núti konať spôsobom, ktorý môže byť v rozpore so skutočným záujmom účastníkov právneho vzťahu. V dôsledku toho sa právu, ktoré veriteľovi zaručuje § 563 Občianskeho zákonníka, odníma reálny obsah.“

14.3. Osobitne treba poukázať na to, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 bolo zaradené na rokovanie občianskoprávneho kolégia, ktoré sa uskutočnilo 28. a 29. mája 2009 (viď Cpj. 10/2009), avšak na základe výsledku hlasovania prítomných členov tohto kolégia bolo prijaté uznesenie, v zmysle ktorého toto rozhodnutie nemá byť publikované v Zbierke.

15. Vec prejednávajúci senát už vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 56/2014, 3 Cdo 144/2014, 3 Cdo 136/2016) poukázal na to, že osobitný proces, výsledkom ktorého je prijatie niektorého judikátu kolégiom najvyššieho súdu a jeho publikovanie zákonom určeným spôsobom (v súčasnosti v Zbierke) priznáva takto publikovanému rozhodnutiu osobitný význam Výklad, ktorý sa podáva v publikovanom judikáte, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších inštancií), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Judikáty R 28/1984 a R 91/2004 majú takéto atribúty.

15.1. Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v Zbierke (ďalej len „nepublikované rozhodnutie“) a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke. Pokiaľ nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálne ním prejednávanej veci, názor vyjadrený v rozhodnutí publikovanom v Zbierke predstavuje zovšeobecňujúci názor (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov.

15.2. O „prekonaní“ (relevantnom zavŕšení procesu odklonenia sa od) názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí (stanovisku) možno hovoriť iba vtedy, ak je toto „prekonanie“ výsledkom v zákone predpísaného postupu najvyššieho súdu (v súvislosti s tým viď § 48 CSP a tiež § 21 ods. 3 písm. a/ a b/ a § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

16. Z dôvodov uvedených vyššie pod bodom 13. zastáva vec prejednávajúci senát najvyššieho súdu názor súladný s väčšinovým názorom súdnej praxe (R 28/1984 a R 91/2014) a právnej teórie.

16.1. S názorom vyjadreným v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 sa senát 3 C nestotožňuje. V zmysle § 563 Občianskeho zákonníka je veriteľ už od vzniku dlhu oprávnený vyzvať dlžníka na plnenie a stanoviť splatnosť dlhu. Opozitný právny názor vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 podmieňuje objektívny charakter začiatku plynutia premlčacej doby, ktorý vyplýva z § 101 Občianskeho zákonníka, tým, že ho robí závislým na subjektívnom prvku – rozhodnutí veriteľa, či výzvou na zaplatenie (§ 563 Občianskeho zákonníka) vyvolá alebo nevyvolá splatnosť dlhu.

16.2. Akceptovanie názoru o viazanosti začiatku plynutia premlčacej doby na deň splatnosti dlhu a nie na deň vzniku právneho vzťahu, z ktorého dlžníkovi vznikla povinnosť na plnenie, by viedlo k neprípustnému posunutiu začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu podľa ľubovôle veriteľa.

16.3. Nesúhlas s právnym názorom, na ktorom spočíva rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008, bol prezentovaný aj v odbornej právnickej literatúre [viď napríklad publikáciu JUDr. Jaroslav Krajčo, Občiansky zákonník pre prax (komentár), vydavateľstvo Eurounion, 2015, str. 2458, resp. 2468 a 2472].

17. V danom prípade zo spisu vyplýva, že kúpnu zmluvu uzavreli: a/ dodávateľ (obchodná spoločnosť zameriavajúca sa na realizácie stavieb občianskej a bytovej výstavby, stavebno-rekonštrukčných prác a stavieb technickej infraštruktúry) a b/ spotrebiteľia (fyzické osoby, ktoré pri uzatváraní a plnení tejto zmluvy nekonali v rámci predmetu ich obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti).

17.1. Kúpna zmluva, ktorou obchodná spoločnosť podnikajúca v oblasti vykonávania bytových a občianskych stavieb predala byt v bytovom dome nepodnikajúcim fyzickým osobám, je spotrebiteľská zmluva (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

17.2. Výklad ustanovení kúpnej zmluvy, ktorý v danom prípade podal odvolací súd, zodpovedá ustanoveniam § 101 ods. 1 a § 563 Občianskeho zákonníka (a je pre žalovaných spotrebiteľov priaznivejší, ako výklad podaný súdom prvej inštancie).

18. Žalovanými podpísanú kúpnu zmluvu, ktorá bola datovaná dňom 9. augusta 2010, podpísal oprávnený konateľ žalobkyne 24. augusta 2010 (viď č.l. 177 spisu); tým dňom došlo k zavŕšeniu procesu jej uzavretia. Žalobkyňa mohla po prvý raz požiadať žalovaných o zaplatenie 3 148 € dňa 25. augusta 2010. Žaloba, ktorá bola doručená súdu prvej inštancie 19. decembra 2013, bola teda (aj v súlade s právnymi závermi odvolacieho súdu) podaná po uplynutí premlčacej doby.

19. Dovolací súd pripomína, že výskyt rozdielných rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď m. m. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014).

19.1. Aj v rozhodovacej praxi senátov najvyššieho súdu môže byť niekedy riešenie interpretačných a aplikačných problémov (odstraňovanie nejednotností) spojené s procesom postupného zjednocovania názorov, v počiatočných fázach ktorého nie je vylúčená možnosť výskytu rozhodnutí spočívajúcich na odlišných alebo až protichodných názoroch.

19.2. Právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielných právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry (k tomu viď napríklad ustanovenie § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tento mechanizmus spočíva najmä v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

19.3. S účinnosťou od 1. júla 2016 bol do právneho poriadku Slovenskej republiky zaradený ďalší inštitút, účelom ktorého je zjednocovanie rozhodovania senátmi najvyššieho súdu. V zmysle § 48 ods. 1 CSP platí, že ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.

20. Postúpenie veci veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP nie je na voľnej úvahe trojčlenného senátu. Na druhej strane to ale neznamená, že trojčlenný senát musí postúpiť vec veľkému senátu najvyššieho súdu pri

každom nestotožnení sa s názorom vyjadreným už skôr v inom rozhodnutí niektorého trojčlenného senátu. I keď by doslovné znenie tohto ustanovenia mohlo zväzdať a viesť k záveru, že postúpenie veci veľkému senátu je v takom prípade bezpodmienečnou povinnosťou trojčlenného senátu (viď slovo „postúpi“, teda nie „môže postúpiť“), nie je to tak.

21. Bolo by bezpochyby v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy danej v § 48 ods. 1 CSP, pokiaľ by každá (minulá) aplikačná alebo interpretačná nejednotnosť, ktorá sa v rozhodovaní senátov najvyššieho súdu vyskytla pred 1. júlom 2016, bola však do tohto dňa úspešne prekonaná postupmi a mechanizmami vyplývajúcimi z vtedajšieho právneho poriadku (napríklad publikovaním judikátu alebo stanoviska), musela po tomto dni „nanovo“ viesť k procesu, v rámci ktorého sa uplatňujú mechanizmy a postupy predpokladané v tomto ustanovení CSP. Uvedené konštatovanie je opodstatnené o to viac v prípade (ojedinelých) právnych názorov vyjadrených v takom rozhodnutí trojčlenného senátu najvyššieho súdu, ktoré bolo v čase pred 1. júlom 2016 zaradené na rokovanie kolégia najvyššieho súdu s návrhom na jeho publikovanie v Zbierke, ktorý však kolégium zamietol.

21.1. Právnu úpravou, ktorá je obsiahnutá v § 48 ods. 1 CSP, sa sledoval cieľ pokryť v praxi prípady, v ktorých (trojčlenný) senát najvyššieho súdu dospeje k záveru, že „je“ dôvod na zmenu (na odklonenie sa od konštantnej línie rozhodovania). Senát, ktorý dospeje k tomuto záveru, je povinný postúpiť vec veľkému senátu.

21.2. Na druhej strane ale účelom tohto ustanovenia bezpochyby nie je to, aby bola veľkým senátom posudzovaná správnosť názoru trojčlenného senátu, podľa ktorého „nie je“ dôvod na zmenu doterajších právnych náhľadov a rozhodovacej praxe ustálenej v minulosti prijatím judikátu (alebo stanoviska) publikovaného v Zbierke. Trojčlenný senát, ktorý zastáva tento názor, nie je povinný postúpiť vec veľkému senátu.

21.3. Samozrejme, pokiaľ ešte v určitej právnej otázke nedošlo k prijatiu (publikovaniu) stanoviska alebo judikátu, prípadne ešte nebolo vydané rozhodnutie veľkého senátu, má povinnosť postúpiť vec veľkému senátu ten trojčlenný senát najvyššieho súdu, ktorý sa mieni názorovo odchyliť (odkloniť) od skoršieho rozhodnutia iného senátu najvyššieho súdu.

21.4. Ak teda trojčlenný senát zistí, že iný senát zaujal v určitej otázke odlišný názor, ktorý vec prejednávajúci senát nezdíeľa, má dve možnosti: I. buď sa stotožní so starším právnym názorom (už ustáleným v praxi na základe publikovaného judikátu, stanoviska alebo na základe rozhodnutia veľkého senátu) a svoje rozhodnutie založí na tomto názore, alebo II. vec postúpi veľkému senátu.

22. Senát najvyššieho súdu, ktorý koná v danej veci, sa stotožňuje so závermi vyjadrenými v judikátoch R 28/1984 a R 91/2004, preto vec nepostúpi veľkému senátu v zmysle § 48 ods. 1 CSP.

23. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu, ktorý v preskúvanom prípade zotrval na opodstatnenosti a pretrvávajúcej aktuálnosti záverov doterajšej judikatúry, žalobkyňa v dovolaní nepodložene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.; jej dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej preto zamietol ako neopodstatnené (§ 448 CSP).

III.

24. Dovoláním žalobkyne v časti smerujúcej proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania je napadnuté rozhodnutie, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia (viď tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 235/2008, 3 Cdo 464/2015, 3 Cdo 14/2014) a tento charakter nestráca, i keď s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.).

24.1. Žalobkyňou podané dovolanie nesmeruje v tejto časti proti uzneseniu majúceho znaky tých uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým bolo dovolanie podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 prípustné; navyše, dovolanie proti uzneseniu o trovách bolo v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na to, že vady konania uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. neboli dovolateľkou tvrdené a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo, treba konštatovať, že dovolanie žalobkyne v tejto časti nevyvolalo procesný účinok umožňujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

24.2. Najvyšší súd preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18.

R O Z H O D N U T I E

Fyzická osoba, ktorá ako konateľka a spoločníčka má úzke väzby k obchodnej spoločnosti, sa nepovažuje za spotrebiteľku v ručiteľskom vzťahu, v ktorom zabezpečuje záväzok tejto obchodnej spoločnosti zaplatiť kúpnu cenu z kúpnej zmluvy medzi podnikateľmi.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. novembra 2016 sp. zn. 5 Ndc 10/2016)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Michalovce predložil spor vedený pod sp. zn. 12 Csr 1/2016 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 43 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením mu veci Okresným súdom Banská Bystrica.

2. Okresný súd Michalovce vyslovil nesúhlas s postúpením veci z dôvodu, že žalobkyňa v rozhodcovskom konaní nevystupovala ako spotrebiteľ, a preto je kauzálna a miestne príslušným súdom v zmysle § 20 písm. e/ v spojení s § 28 ods. 1 CSP Okresný súd Banská Bystrica. Poznamenal, že zhodná príslušnosť bola stanovená aj podľa predpisov platných a účinných v čase postúpenia veci (podľa § 88 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 14e zákona o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky).

3. Konanie začalo pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1, 2 CSP) podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

4. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. V danom prípade, keďže sa nejedná len o spor o miestnu príslušnosť, ale aj o spor o príslušnosť kauzálnu, o spore o príslušnosť rozhoduje súd najbližšie spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Okresnému súdu Michalovce, ktorým je Najvyšší súd Slovenskej republiky.

5. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa § 12 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 20 písm. e/ CSP namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania, ak ide o konanie v sporoch týkajúcich sa rozhodcovského konania okrem spotrebiteľského rozhodcovského konania; ak sa miesto rozhodcovského konania nenachádza na území Slovenskej republiky, na konanie je príslušný súd, v ktorého obvode má žalovaný adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu; ak žalovaný nemá v Slovenskej republike adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu, na konanie je príslušný súd, v ktorého obvode má žalobca adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu.

8. Podľa § 28 ods. 1 písm. b/ CSP, na konanie v sporoch týkajúcich sa rozhodcovského konania okrem spotrebiteľského rozhodcovského konania je príslušný Okresný súd Banská Bystrica pre obvody Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Žiline a Krajského súdu v Trenčíne.

9. Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že žalobkyňa bola v rozhodcovskom konaní vedeným Obchodným súdom, stálym rozhodcovským súdom zriadeným Slovenskou asociáciou rozhodcovských súdov z.z. p.o. žalovaná ako žalovaná 2/, a to z titulu ručenia za záväzky žalovanej 1/ obchodnej spoločnosti E. s.r.o. (predtým J., spol. s r.o.). Hlavný záväzok vznikol medzi spoločnosťou R., spol. s r.o. a spoločnosťou J., spol. s r.o., keď z rozhodcovského rozsudku zo 16. marca 2016 č. k. SARS 75/2015 vyplýva, že zmluvné strany uzavreli rámcovú kúpnu zmluvu č. 7351/2014, predmetom ktorej bol záväzok žalobkyne (spoločnosti R., spol. s r.o.) dodávať žalovanej 1/ osivá, hnojivá, prípravky na ochranu a iný s tým súvisiaci poľnohospodársky tovar v kvalite podľa platných technických noriem a certifikátov žalobkyne a záväzok žalovanej 1/ dodaný tovar prevziať v súlade so zmluvou a zaplatiť žalobkyňi riadne a včas kúpnu cenu. Z výpisu z obchodného registra spoločnosti E. s.r.o. (dostupného na www.orsr.sk) je zrejmé, že žalobkyňa bola v čase vzniku Vyjadrenia k záväzku z 22. januára 2015 č. EXE 4757/2015, ktorého súčasťou je aj vyhlásenie o ručení, konateľkou ako aj spoločníčkou spoločnosti (žalovanej 1/), teda mala úzke väzby vo vzťahu k uvedenej spoločnosti.

10. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci C-419/11 zo 14. marca 2013, fyzickú osobu, ktorá má úzke podnikateľské väzby alebo väzby spojené s povolaním vo vzťahu k spoločnosti ako sú konateľstvo alebo väčšinový obchodný podiel v tejto spoločnosti, nemožno považovať za spotrebiteľa v zmysle tohto ustanovenia, ak prevezme ručenie za vlastnú zmenku vystavenú na zabezpečenie záväzkov tejto spoločnosti zo zmluvy o poskytnutí úveru.

11. Najvyšší súd dospel k záveru, že žalobkyňu ako fyzickú osobu, ktorá má úzke väzby vo vzťahu k obchodnej spoločnosti ako jej konateľka a spoločníčka, nemožno považovať za spotrebiteľa, nakoľko v danom prípade, prevzala ručenie za záväzok tejto spoločnosti zaplatiť kúpnu cenu z kúpnej zmluvy (t.j. z obchodnoprávneho vzťahu).

12. Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas s postúpením veci zo strany Okresného súdu Michalovce je správny a v danej veci je kauzálne a miestne príslušný Okresný súd Banská Bystrica.

19.

ROZHODNUTIE

Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2017 sp. zn. 3 Cdo 236/2016)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Čadca (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. februára 2016 č.k. 13 C 33/2012-254 zamietol žalobu o náhradu škody spôsobenej žalobcovi pri dopravnej nehode. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že v konaní nebola sporná výška škody, žalobca však neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal základnú podmienku úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody – porušenie povinnosti zo strany zodpovedného subjektu.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 8. júna 2016 sp. zn. 7 Co 142/2016 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nemá náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), v dôsledku čoho bola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Podľa názoru odvolacieho súdu spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení, lebo súd prvej inštancie nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.), pričom prehliadol podstatné rozpory vo výpovediach svedkov, nevyhodnotil závery z ohliadky na mieste samom a náležite nezohľadnil podstatné časti argumentácie žalobcu majúce kľúčový význam pre rozhodnutie vo veci samej.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná (14. septembra 2016) dovolanie s tým, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Podľa presvedčenia dovolateľky je napadnuté uznesenie nedostatočne odôvodnené, nezrozumiteľné, nepreskúmateľné, nemá zákonu zodpovedajúce náležitosti, najmä neobsahuje skutkové a právne závery odvolacieho súdu. Odvolací súd v súvislosti so zrušením rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátením veci na ďalšie konanie nevymedzil, aký postup má zachovať súd prvej inštancie po vrátení veci, v dôsledku čoho nemá ani žalovaná náležitú informáciu, ako má v konaní ďalej postupovať. Vzhľadom na to, že rozhodnutím a postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať, žiadala napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že z § 420 písm. f/ CSP nemožno vyvodit' prípustnosť

tohto mimoriadneho opravného prostriedku žalovanej, lebo dovolanie smeruje v danom prípade proti takému uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky vymedzené v tomto ustanovení. Nepripustné dovolanie žiadal odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech (posudzujúc z hľadiska procesného) bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu – ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP). V danom prípade žalovaná namietala, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

8.1. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

8.2. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

8.3. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

9. Žalovaná dovolaním napadla uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9.1. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého (kasačné, procesné) uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení.

9.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje.

9.3. Tieto právne náhľady (viď 9.1. a 9.2), sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (viď publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1354 a 1355).

10. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie, nie je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné. Dovolací súd procesne neprípustné dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľkou namietanej procesnej nesprávnosti.

20.

ROZHODNUTIE

Prípustnosť dovolania podaného od 1. júla 2016 proti uzneseniu vydanému odvolacím súdom v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania je v zmysle § 76 Civilného mimosporového poriadku vylúčená a nemôže ju založiť ani prípadná procesná vada konania uvedená v § 420 Civilného sporového poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2016 sp. zn. 3 Cdo 181/2016)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Košice I uznesením z 29. marca 2016 č.k. 11 P 30/2016-75 nariadil návrat maloletého M. do miesta jeho obvyklého pobytu vo Veľkej Británii, matke maloletého uložil povinnosť zabezpečiť navrátenie maloletého do troch dní od právoplatnosti uznesenia s tým, že ak matka túto povinnosť nesplní, je povinná odovzdať dieťa po uplynutí určenej lehoty otcovi. O trovách konania účastníkov rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na ich náhradu.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie matky maloletého uznesením z 20. júna 2016 sp. zn. 8 CoP 158/2016 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Na odôvodnenie uviedol, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil, náležite vyhodnotil vykonané dôkazy, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania. Konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je presvedčivé a náležité, preto sa s ním v plnom rozsahu stotožnil (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že miestom obvyklého pobytu maloletého M. je Veľká Británia, v ktorej sa narodil, navštevoval materskú školu, mal tam ošetrojúcu lekárku a jeho rodičia tam vlastnia nehnuteľnosť, v ktorej viedli spoločnú domácnosť do odchodu matky s maloletým na Slovensko. Poukázal na to, že o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému rozhodol 11. decembra 2014 Opatrovnícky súd v meste Worcester, ktorý matke zakázal premiestnenie maloletého mimo jurisdikciu súdov Veľkej Británie na dobu viac ako 21 dní bez predchádzajúcej dohody rodičov, resp. súhlasu súdu.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala matka maloletého dňa 28. júla 2016 dovolanie [t.j. za účinnosti zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“)] s odôvodnením, že súd prvej inštancie rozhodol bez toho, aby jej právnej zástupkyňi poskytol primeraný čas na prípravu pojednávania, čím došlo k nesprávnemu procesnému postupu podľa § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a porušeniu práva na spravodlivý proces. Procesným postupom súdu prvej inštancie došlo k vade podľa § 420 písm. c/ CSP, nakoľko maloletý nebol zastúpený procesným opatrovníkom, ktorý by adekvátne hájil jeho práva a záujmy. Dovolateľka tiež vytýkala súdom, že nevykonali dokazovanie výsluchom svedkov - jej sestry a švagra a tiež nevypočuli maloletého, ktorý už dosiahol stupeň

vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory. Z uvedených dôvodov žiadala zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Otec maloletého vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako neprípustné podľa § 76 CMP odmietnuť. Procesné vady namietané dovolateľkou v konaní neboli preukázané a so všetkými jej tvrdeniami sa vypořiadal odvolací súd. Námietku dovolateľky, že v konaní došlo k porušeniu jej procesných práv tým, že jej právna zástupkyňa nemala zachovanú 5-dňovú lehotu na prípravu v zmysle § 115 ods. 2 O.s.p. uviedol, že táto lehota platí pre účastníka konania a nie pre jeho právneho zástupcu. Zároveň žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

5. Kolízny opatrovník maloletého vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ponecháva rozhodnutie na úvahu súdu.

6. Dovolanie bolo podané 28. júla 2016 v konaní o návrat maloletého do cudziny pri jeho neoprávnenom premiestnení matkou z Veľkej Británie na Slovensko.

6.1. Konanie o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní je mimosporovým konaním, ktoré je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené samostatne v ustanoveniach § 123 až § 134 CMP. Cieľom tejto novej právnej úpravy je dosiahnuť rýchly návrat dieťaťa do jurisdikcie zahraničného súdu, z ktorej dieťa bolo protiprávne premiestnené, teda zosúladiť právnu úpravu s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky.

6.2. Podľa § 395 ods. 1 CMP platí, že ak § 396 CMP neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6.4. Ustanovenie § 396 CMP s dopadom na predmetnú vec „neustanovuje inak“.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal, či je dovolanie matky procesne prípustné.

8. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011).

9. Všeobecným predpisom upravujúcim civilný proces je CSP. Tento kódex obsahuje tiež všeobecnú úpravu dovolania, podmienok jeho prípustnosti a dovolacieho konania (viď najmä § 419 až § 457 CSP). CMP obsahuje osobitnú úpravu (aj dovolania a podmienok jeho prípustnosti), ktorá sa vzťahuje na veci v pôsobnosti tohto procesného predpisu (viď § 76 a 77 CMP).

9.1. Podľa CMP súdy prejednávajú a rozhodujú veci ustanovené v tomto zákone (viď ustanovenie § 1

CMP). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého „na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak“.

9.2. V zmysle zásady „lex specialis derogat generalis“ (zvláštny zákon má prednosť pred všeobecným zákonom) sa musí špeciálna právna úprava použiť vtedy, ak sú splnené podmienky pre jej použitie. Naopak, ak nie sú splnené podmienky aplikácie zvláštny právnej úpravy, musí sa postupovať podľa všeobecnej úpravy. Uvedená zásada neprípúšťa žiadne výnimky, preto ak sú dané podmienky pre aplikáciu osobitnej úpravy, treba ju použiť bez ohľadu na to, ktorá z úprav je priaznivejšia alebo výhodnejšia pre ten – ktorý subjekt.

10. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu ešte pred 30. júnom 2016 dospela k záveru, podľa ktorého tzv. vada zmätočnosti (§ 237 O.s.p.) nezakladá prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo manželstvo rozvedené (viď R 59/2006). Favorizoval sa tu záujem na zachovaní stavu právnej istoty a nemeniteľnosti rozhodnutí, po ktorých mohlo dôjsť k vzniku nových rodinných vzťahov. Pri prijímaní tohto záveru bola zohľadnená tiež rovina historická – ani pred rokom 1992 nebola totiž prípustná sťažnosť pre porušenie zákona proti rozsudku, ktorým bolo vyslovené, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je (viď § 236 ods. 3 písm. a/ O.s.p. v znení do 1. januára 1992).

10.1. Vyššie uvedený záver, ku ktorému postupne dospela súdna prax, našiel legislatívne vyjadrenie v novej právnej úprave, ktorá je účinná od 1. júla 2016. V zmysle § 76 CMP platí, že dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.

10.2. Ustanovenie § 76 CMP, ktoré treba považovať za osobitné ustanovenie vo vzťahu k (všeobecnej) úprave dovolania obsiahnutej v CSP, jednoznačne stanovuje prípady, v ktorých dovolanie nie je prípustné, a to ani z dôvodov zakladajúcich prípustnosť dovolania, ktoré inak upravuje všeobecný procesný predpis.

10.3. K rozhodnutiam, ktoré už pred 1. júlom 2016 nebolo možné napadnúť dovolaním ani z dôvodov tzv. zmätočnosti rozhodnutia (t.j. k rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je), priradila nová právna úprava účinná od uvedeného dňa [na rovnakej normatívnej úrovni (v tom istom ustanovení CMP)] tiež „uznesenie v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania“. Cieľom tejto úpravy zohľadňujúcej a uprednostňujúcej záujem maloletého je zabezpečiť jeho rýchly návrat do jurisdikcie súdu, z ktorej bol protiprávne premiestnený.

11. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania podaného od 1. júla 2016 proti uzneseniu vydanému odvolacím súdom v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania je v zmysle § 76 CMP vylúčená a nemôžu ju založiť ani prípadné procesné vady konania uvedené v § 420 CSP.

12. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie matky je podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 procesne neprípustné, najvyšší súd preto jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

21.

ROZHODNUTIE

Povinnosť uskutočniť výsluch strany civilného sporu nie je absolútna. Ak súd nevykoná dôkaz výsluchom sporovej strany, bez ďalšieho nedochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2016 sp. zn. 1 Cdo 8/ 2016)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. marca 2014, č. k. 20 C 83/2013-186 určil, že právne úkony, a to dodatok č. 1 zo dňa 11. júna 2007 ku kúpnej zmluve zo dňa 11. júna 2007, uzavretej medzi predávajúcou X a kupujúcou X, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva bytu č. x na 6. poschodí, vchod 13 bytového domu súp. č. x, v X, postaveného na pozemku C KN parc. č. x a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a na pozemku, ktorý pripadá na byt, ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. x, k. ú. X a odstúpenie predávajúcej X zo dňa 12. januára 2012 od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. júna 2007, ktoré bolo kupujúcej X doručené 14. februára 2012 a odstúpenie X zo dňa 12. januára 2012, ktoré je prílohou darovacej zmluvy zo dňa 9. marca 2012, o ktorej prebieha na správe katastra konanie pod č. x, sú neplatné a neúčinné. Súd prvej inštancie určil, že na základe dodatku č. 1 zo dňa 11. júna 2007 ku kúpnej zmluve zo dňa 11. júna 2007 a odstúpenia predávajúcej X zo dňa 12. januára 2012 od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. júna 2007, účinky kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. júna 2007, ktorej vklad bol povolený správou katastra pod č. x, nezanikli. Mal za preukázané, že medzi účastníkmi došlo dňa 11. júna 2007 k uzavretiu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k bytu na žalobkyňa. V zmysle uzavretej zmluvy sa jedinou a výlučnou vlastníčkou bytu stala žalobkyňa, ktorá poprela uzavretie dodatku č. 1 zmluvy, ktorým mala byť splatnosť kúpnej ceny odložená, a podľa ktorého žalovaná využila právo od kúpnej zmluvy odstúpiť. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že v zmysle záverov znaleckého posudku znalca X pod č. x, pisateľom sporného podpisu na dodatku č. 1, nie je žalobkyňa a identifikácia pisateľa nie je možná, nakoľko žalovaná, resp. jej syn, nepredložili originál dodatku č. 1, ale jeho údajne overenú fotokópiu. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že uzavretie dodatku č. 1 kúpnej zmluvy v ten istý deň ako došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy namiesto toho, aby došlo k zmene obsahu zmluvy samej pred jej podpisom je nelogické a pochybné. Súd prvej inštancie poukázal na náležitosti právneho úkonu vyplývajúce z § 34 Občianskeho zákonníka a považoval za preukázané, že medzi účastníkmi došlo k účinnému uzavretiu kúpnej zmluvy tým, že kúpna cena bola uhradená pri podpise zmluvy, avšak nedošlo k uzavretiu dodatku č. 1 zmluvy, nakoľko na strane žalobkyne neexistovala vôľa ani dôvod smerujúci k uzatvoreniu dodatku č. 1 uvedenej zmluvy. Pokiaľ žalovaná tvrdila, že dodatok č. 1 žalobkyňa uzavrela, bola v zmysle § 101 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) povinná aj preukázať, čo však neučinila. Neunesenie dôkazného bremena má za následok neúspech v spore. Ďalej súd prvej inštancie mal za preukázaný aj naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko bez určenia neplatnosti dodatku č. 1 zmluvy, by práve postavenie žalobkyne bolo neisté. Žalobkyňa nemôže byť zviazaná z právneho úkonu, ktorý neuzavrela, s dôsledkami z toho vyplývajúcimi. Úkony žalovanej, a to dodatok č. 1 zo

dňa 11. júna 2007 ku kúpnej zmluve zo dňa 11. júna 2007, uzavretej medzi účastníkmi konania, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva bytu a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a na pozemku, ktorý pripadá na byt, a tiež odstúpenie predávajúcej od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. júna 2007 a odstúpenie žalovanej zo dňa 12. januára 2012, ktorého prílohou je darovacia zmluva zo dňa 9. marca 2012, o ktorej prebieha na správe katastra, sú neplatnými a neúčinnými úkonmi, ktoré nespôsobujú zánik právnych účinkov pôvodnej, riadne uzavretej zmluvy zo dňa 11. júna 2007. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie žalobe vyhovel v celom rozsahu. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 10. júna 2015, sp. zn. 4 Co 236/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. Namietané nesprávne skutkové zistenia vo vzťahu k posúdeniu neplatnosti dodatku č. 1 kúpnej zmluvy zo dňa 11. júna 2007, ako aj odstúpenia žalovanej od kúpnej zmluvy zo dňa 12. januára 2012 bolo súdom prvej inštancie posúdené správne. V občianskom súdnom konaní posilnenom zásadou kontradiktórnosti majú účastníci dôkaznú povinnosť, t.j. povinnosť nielen tvrdenia, ale aj preukázania nimi tvrdených skutočností. Nesplnenie dôkaznej povinnosti má za následok neunesenie dôkazného bremena. Bolo povinnosťou žalovanej preukázať ňou tvrdené skutočnosti týkajúce sa uzavretia dodatku č. 1, ako aj tvrdenia o nezaplatení kúpnej ceny za prevod nehnuteľnosti. Vo vzťahu k namietanému odňatiu možnosti konať pred súdom žalovanej uviedol, že súd prvej inštancie opakovane pojednávanie odročoval z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu žalovanej a jej žiadostí o odročenie pojednávania. Zároveň žalovanú chcel vypočúť aj v jej domácom prostredí, čo však jej ošetrojúci lekár neodporučil. I napriek nevypočutiu žalovanej v konaní vo veci samej, podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom z dôvodu, že výsluch účastníka je len jedným z dôkazných prostriedkov, na ktoré prihliada v rámci vykonaného dokazovania. Predmetom konania bolo určenie neplatnosti a neúčinnosti listinných dôkazov, z ktorých obsahom sa súd prvej inštancie náležite oboznámil, ako aj náležite vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 132 O.s.p. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania nie je postupom, ktorým by súd odňal možnosť konať pred súdom (Zo súdnej praxe č. 26/2000). Navyše hodnotenie dôkazov je vždy vecou súdu, nie účastníkov konania, čo nie je porušením práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktorým je Slovenská republika viazaná. K nesprávnemu vyhodnoteniu znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní znalcom X., odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie len poukázal na to, že z predloženého dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve uzatvorenej 11. júna 2007 a overených podpisov žalobkyne znalec konštatoval, že podpis na dodatku nesvedčí v prospech žalobkyne. Navyše identifikácia podpisu z predloženej fotokópie nebola možná. V súvislosti s dodatkom č. 1 zo dňa 11. júna 2007 ku kúpnej zmluve zo dňa 11. júna 2007, je vedené aj trestné konanie pred Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 6 T 182/2013 s tým, že voči žalovanej bola podaná obžaloba pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. a/ Trestného zákona, ktorá vec v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nebola právoplatne skončená. Súd prvej inštancie správne poukázal aj na preukázanie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení neplatnosti dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve z 11. júna 2007, ako aj na odstúpenie zo dňa 12. januára 2012 s prihliadnutím na stav, ktorý nastal z dôvodu, že žalovaná i napriek riadne uzavretej kúpnej zmluve, následne po odstúpení od

kúpnej zmluvy podaním zo dňa 12. januára 2012, previedla darovacou zmluvou spornú nehnuteľnosť na svojho syna. Námietky týkajúce sa darovacej zmluvy namietané v odvolaní neboli právne významné pre posúdenie predmetu konania, preto k tejto námietke odvolací súd nezaujal vecné stanovisko. Odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú ani námietku arbitrárnosti konania. Z vyhodnotenia listinných dôkazov súdom prvej inštancie vyplýva, že súd sa náležite zaoberal dôvodmi namietanej neplatnosti listín. Napadnuté rozhodnutie spĺňa náležitosti vyplývajúce z § 157 ods. 2 O.s.p.; je jasné, zrozumiteľné a preskúmateľné. Za arbitrárne rozhodnutie možno považovať rozhodnutie nedostatočne odôvodnené vtedy, keď popri jednoznačnom právnom závere dospeje súd bez akéhokoľvek vysvetlenia, či zdôvodnenia k inému právnomu záveru, ako aj vtedy, keď súd svoj právny záver s dôvodmi zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré prichádzajú do úvahy, neodôvodnil (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. US 350/2009). Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie žalovanej za dôvodné.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalovaná z dôvodov § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., že postupom súdu jej bola odňatá možnosť pred ním konať, ako aj z dôvodu § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Navrhla napadnuté rozsudky súdov oboch stupňov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Podľa jej názoru k odňatiu možnosti konať pred súdom postupom súdu došlo najmä v súvislosti s nezohľadnením jej vážneho zdravotného stavu a nevykonaním ňou navrhovaných dôkazov. Opakovane preukázala súdu svoj zlý zdravotný stav, ktorý jej bránil osobne sa zúčastniť na pojednávaní, na ktorom by mohla osobne učiniť výpoveď k rozhodným skutočnostiam potrebným pre riadne rozhodnutie vo veci. Žiadala o odročenie pojednávania na čas, kedy bude schopná učiniť svoju výpoveď. Súd prvej inštancie nariadil pojednávania na dni a časy, kedy sa zúčastňovala na pravidelných lekárskech zákrokoch. Skutočnosť, že jej nebolo umožnené sa vyjadriť ku všetkým rozhodným skutočnostiam konaním súdu, zakladá aj porušenie práva na spravodlivý proces. Pre riadne zistenie skutkového stavu mal súd prvej inštancie dočasne, počas zdravotných problémov, prerušiť konanie a po odpadnutí tejto objektívnej prekážky riadne pokračovať v konaní. Pokiaľ ide o vec samú, súdy sa jednostranne stotožnili s tvrdeniami žalobkyne a to najmä, že znalecký posudok preukazuje, že podpis na Dodatku č. 1 nie je žalobkyne, že kúpna cena bola uhradená zápočtom a nemohol by skonštatovať, že neuniesla dôkazné bremeno o uzatvorení sporného Dodatku č. 1. Vypracovaný znalecký posudok považuje za nezákonný dôkaz, nakoľko v čase vypracovania bol znalec vyčiarknutý zo zoznamu znalcov. Čo sa týka uhradenia kúpnej ceny, v liste žalobkyne z 13. novembra 2012 adresovanému správe katastra uviedla, že kúpna cena podľa kúpnej zmluvy zo dňa 11. júna 2007, bola vysporiadaná započítaním vzájomných pohľadávok a vyhlásenie prevzatia kúpnej ceny bolo len formálne. Nakoľko jej však bolo odňaté právo riadne konať pred súdom nemohla sa aktívne brániť pred účelovými a ničím nepodloženými tvrdeniami žalobkyne.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným advokátom v

súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, či dovolanie je procesne prípustné a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané 9. septembra 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vychádzajúc z uvedených ustanovení, s prihliadnutím na základné princípy C.s.p. obsiahnuté v jeho čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 3 ods. 1, Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval podmienky prípustnosti dovolania podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

7. Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal. Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

8. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok, dovolanie ale nesmeruje proti rozsudku so znakmi uvedenými v § 238 O.s.p. Dovolanie dovolateľky teda v zmysle § 238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu ku dňu podania dovolania umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

9. Dovolanie dovolateľky by bolo prípustné iba vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolaiteľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

10. Dovolaiteľkou namietaná vada podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. mala spočívať v tom, že súdy jej odňali možnosť konať pred súdom tým, že hoci opakovane preukázala súdu prvej inštancie svoj zlý zdravotný stav, ktorý jej bránil osobne sa zúčastniť na pojednávaní, na ktorom by mohla osobne urobiť výpoveď k rozhodným skutočnostiam potrebným pre riadne rozhodnutie vo veci a opakovane žiadala o odročenie pojednávania na čas, kedy bude schopná urobiť svoju výpoveď, súdy ju osobne nevypočuli. Súd prvej inštancie nariaďoval pojednávania na dni a časy, kedy sa zúčastňovala na pravidelných lekárskech zákrokoch. Skutočnosť, že jej nebolo umožnené vyjadriť sa ku všetkým rozhodným skutočnostiam, zakladá aj porušenie práva na spravodlivý proces. Pre riadne zistenie skutkového stavu mal podľa jej názoru súd prvej inštancie dočasne, počas trvania zdravotných problémov, prerušiť konanie a po odpadnutí tejto objektívnej prekážky riadne pokračovať v konaní.

11. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal

účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

12. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žaloba bola podaná dňa 27. marca 2013. Súd prvej inštancie dňa 4. júna 2013 vytýčil prvé pojednávanie vo veci na deň 6. septembra 2013 (č. l. 46 spisu), ktoré žalovaná riadne prevzala dňa 10. júna 2013 (doručenka č. l. 45 spisu). Zároveň konajúci súd prvej inštancie žalovanú poučil o jej právach, najmä o možnosti požiadať o ustanovenie advokáta Centrum právnej pomoci (č. l. 47 spisu). Žalovaná sa k žalobe písomne vyjadrila podaním zo dňa 23. júna 2013 (č. l. 49 až 53 spisu), v ktorom podrobne uviedla svoje argumenty, pre ktoré navrhla žalobu zamietnuť. Dovolací súd si všimol, že v spise sa nachádza plná moc žalovanej pre advokáta JUDr. M. (č. l. 60 spisu), ktorá je však datovaná dňom 12. januára 2012, ale netýka sa predmetného konania. Dovolací súd ďalej zo spisu zistil, že prvé pojednávanie muselo byť odročené na deň 18. októbra 2013 z dôvodu nevyhnutného lekárskeho vyšetrenia zákonného sudcu (č. l. 110 spisu). Žalovaná ospravedlnila svoju neúčast' na tomto odročenom pojednávaní podaním zo dňa 16. októbra 2013 zo zdravotných dôvodov (č. l. 111 spisu) a toto navrhla odročiť o jeden mesiac, v čom jej bolo vyhovené. Z tohto dôvodu konajúci súd prvej inštancie odročil pojednávanie na deň 19. novembra 2013 (č. l. 114 spisu). Žalovaná sa opätovne podaním došlým na súd v deň vytýčeného pojednávania dňa 19. novembra 2013 ospravedlnila zo zdravotných dôvodov s tým, že jej stav sa zhoršil (č. l. 153 spisu). Konajúci súd opätovne odročil pojednávanie na deň 7. januára 2014. Zároveň si vyžiadal správu od všeobecného lekára MUDr. P. z 20. novembra 2013, podľa ktorej žalovaná sa lieči na závažné chronické ochorenie, ktoré jej neumožňuje zúčastniť sa pojednávania a nemožno ani očakávať, že by tak mohla urobiť v blízkej budúcnosti (č. l. 157 spisu). Následne sa žalovaná znovu ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní dňa 7. januára 2014 (č. l. 158 spisu). Na tom základe konajúci súd znovu odročil pojednávanie na 24. februára 2014 s tým, že žalovanú vypočuje u nej doma. Žalovaná opäť listom doručeným súdu dňa 17. februára 2014 (č. l. 170 spisu) ospravedlnila svoju neúčast' na účastníckom výsluchu v jej byte a priložila potvrdenie všeobecného lekára MUDr. P. zo 17. januára 2014, že nebude možné vykonať predmetný úkon ani v mieste jej bydliska bez toho, aby došlo ku zhoršeniu jej zdravia, u ochorenia žalovanej sa predpokladá ďalšia progresia a nemožno očakávať vykonanie úkonu jej výsluchu v blízkej budúcnosti (č. l. 169 spisu). Za týchto okolností potom súd prvej inštancie uskutočnil pojednávanie podľa §101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti žalovanej, kde vykonal potrebné dokazovanie. Na deň 17. marca 2014 znovu odročil pojednávanie, o ktorom riadne upovedomil žalovanú, ktorá sa ospravedlnila svojou neúčast' (č. l. 181 spisu), a vyhlásil rozsudok. Proti tomuto rozsudku žalovaná podala včas odvolanie, v ktorom sa k veci písomne podrobne vyjadrila (č. l. 198 až 204 spisu).

13. Dovolací súd za týchto okolností daného prípadu sa plne stotožnil s názorom odvolacieho súdu, pokiaľ sa týka námietky odňatia možnosti žalovanej konať pred súdom. Súd prvej inštancie opakovane pojednávanie odročoval z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu žalovanej a jej žiadostí o odročenie pojednávania. Zároveň žalovanú chcel vypočuť aj v jej domácom prostredí, čo však jej ošetrujúci lekár

neodporučil. I napriek nevypočutiu žalovanej v konaní vo veci samej, podľa názoru dovolacieho súdu nedošlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom z dôvodu, že výsluch účastníka je len jedným z dôkazných prostriedkov, na ktoré prihliada v rámci vykonaného dokazovania. Predmetom konania bolo určenie neplatnosti a neúčinnosti listín (dodatku k zmluve a odstúpenia od zmluvy), s obsahom ktorých sa súd prvej inštancie náležite oboznámil, náležite ich vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 132 O.s.p. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania nie je postupom, ktorým by súd odňal možnosť konať pred súdom (Zo súdnej praxe č. 26/2000). Navyše hodnotenie dôkazov je vždy vecou súdu, nie účastníkov konania, čo nie je porušením práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná.

14. Za týchto okolností dovolací súd dospel k názoru, že v prejednávacom prípade nedošlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces a ku odňatiu jej možnosti konať pred súdom, keď žalovaná bola viackrát riadne a včas predvolaná, aby sa pojednávania zúčastnila, najskôr žiadala o odročenia termínu o jeden mesiac, potom podľa informácií všeobecného lekára sa jej zdravotný stav naďalej len zhoršoval, a tak by nebolo možné jej vypočutie pred súdom vykonať v rozumnom čase. Navyše bola poučená o tom, že môže požiadať o ustanovenie advokáta Centrom právnej pomoci, aby v prípade, keď sa nemôže dostaviť na súdne vypočutie, tento obhajoval jej právne záujmy. Rovnako nebolo lekárske odporúčané ju vypočuť v domácom prostredí a podľa vyjadrenia lekára vypočutie žalovanej nebolo možné zo zdravotných dôvodov ani v blízkej budúcnosti. Za daných okolností bolo plne na zvážení konajúcich súdov, či bolo vypočutie žalovanej nevyhnutné (pozri *Martinie v. Francúzsko* [GC], no. 58675/00, § 44, ECHR 2006-VI). Žalovaná mala možnosť sa písomne vyjadrovať k veci, podávať písomné stanoviská i k argumentom protistrany, čo aj urobila. Mala tiež možnosť zvoliť v konaní zástupcu alebo požiadať o ustanovenie advokáta, dovolací súd je preto toho názoru, že jej právo na spravodlivé súdne konanie porušené nebolo.

15. Dovolateľka v dovolaní tiež namieta dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vadu takejto povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá; nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže v danom prípade žalovaná uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, dovolací súd v ďalšom nemohol v konaní skúmať iné vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

16. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolanie dovolateľky proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 238 O.s.p., v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia ňou namietanej procesnej vady (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a nevyšli najavo ani ďalšie vady vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie smerujúce proti rozsudku, proti ktorému nie je prípustné, odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

22.

ROZHODNUTIE

Naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (§ 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku) nie je daný, ak sa petit žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne hodnotenie neviažu na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatneného práva.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2016 sp. zn. 5 Cdo 548/ 2015)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd v Martine rozsudkom z 9. júla 2014 č.k. 5C/50/2013-86 (v poradí druhým) určil, že dohoda o vysporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam zo dňa 21. októbra 2012, vklad ktorej bol povolený rozhodnutím pod č.k. x zo dňa 7. februára 2013 v časti nehnuteľností zapísaných na LV č. X, k.ú. X (ďalej v texte „Dohoda“), je neplatný právny úkon. Odvolávajúci sa na závery uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bol jeho predchádzajúci zamietajúci rozsudok v prejednávanej veci zrušený, po výklade prejavu vôle účastníkov právneho úkonu, konštatoval, že uvedená Dohoda je svojim obsahom dohodou o zrušení podielového spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti (pozemku označeného ako parcela č. x) a jeho vyporiadaní podľa § 141 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Účastníkom tejto dohody mal byť ako podielový spoluvlastník aj žalobca. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že takáto Dohoda bola uzatvorená medzi príbuznými, ktorou si prevádzali podiely na rôznych nehnuteľnostiach, vrátane spornej nehnuteľnosti (pozemku), medzi sebou. Uviedol, že ak mali žalovaní v úmysle previesť si nehnuteľnosti medzi sebou darovaním, z textu uvedenej Dohody to jednoznačne nevyplývalo. Odvolávajúci sa na závery zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, že výkladom právneho úkonu nemožno dopĺňať to, čo v príslušnej listine nie je obsiahnuté, súd uzavrel, že uvedený právny úkon je dohodou o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam a že ním nedošlo k darovaniu podielov medzi blízkymi príbuznými a nemožno ho posudzovať podľa ustanovenia § 140 OZ. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal uplatnenú náhradu trov konania.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadli žalovaní 1/ až 4/ odvolaním.

3. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 27. mája 2015 sp.zn. 7Co/785/2014 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie po doplnení a zopakovaní dokazovania na odvolacom pojednávaní, zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovaným 1/ až 4/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Zmeňujúci výrok vo veci samej odôvodnil tým, že žalobca v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti Dohody (§ 80 písm. c/ O.s.p.), majúci za to, že výrokom určujúcim jej neplatnosť by sa na právnom postavení žalobcu nič nezmenilo, nakoľko v dôsledku Dohody nedošlo k zmenšeniu jeho spoluvlastníckeho podielu a naďalej by ostal podielovým spoluvlastníkom spornej nehnuteľnosti v rozsahu 6/12-in. Predpokladom úspešnosti žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je – je, že účastník, ktorý sa určenia domáha, má na

takomto určení naliehavý právny záujem, ktorý musí tvrdiť a zároveň preukázať. Žalobca síce tvrdil, že predmetnou Dohodou bol dotknutý na svojich právach spoluvlastníka k spornej nehnuteľnosti, avšak tento argument nepovažoval odvolací súd za náležitý, odôvodňujúci naliehavosť právneho záujmu žalobcu na žiadanom určení. V prípade určenia neplatnosti tohto právneho úkonu by sa na rozsahu a obsahu spoluvlastníckeho práva žalobcu k spornej nehnuteľnosti nič nezmenilo. Žalobca by naďalej ostal tak ako doteraz spoluvlastníkom tejto nehnuteľnosti v rozsahu 6/12-tin. Pokiaľ poukazoval na to, že v prípade neplatnosti tejto dohody by sa spoluvlastníčkou spornej nehnuteľnosti stala opätovne žalovaná 3/, ktorá je zároveň aj spoluvlastníčkou stavby nachádzajúcej sa na tejto nehnuteľnosti – chaty, ani táto skutočnosť nie je dôvodom pre existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nakoľko z výsluchu účastníkov vyplynula skutočnosť, že spoluvlastníkom predmetnej chaty okrem žalovanej 3/ je aj brat žalovaného v rade 1/, čo znamená, že pokiaľ sa žalobca obával uplatňovania práva prechodu k tejto chate zo strany žalovanej 3/ cez spornú nehnuteľnosť, nie je zrejme prečo sa realizácie tohto práva neobával aj zo strany druhého spoluvlastníka. Tento argument žalobcu odvolací súd nepovažoval za dostatočný dôvod pre podanie určovacej žaloby. Zároveň bolo poukázané na skutočnosť, že v prípade určenia neplatnosti tohto právneho úkonu by dané spoluvlastnícke podiely účastníkov na spornej nehnuteľnosti ostali nezmenené a žalovaným 3/ a 4/ by nič nebránilo mimo osoby žalobcu opätovne previesť svoje spoluvlastnícke podiely na žalovaných 1/ a 2/, nakoľko žalovaní sú blízkymi osobami v zmysle § 116 OZ. Odvolací súd ohľadne Dohody uviedol, že v prípade ak ide o dohodu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, z dohody spoluvlastníkov musí byť zrejmy jednak ich zmluvný konsenzus v smere zrušenia spoluvlastníctva a jednak jeho následne vyporiadanie. Takúto dohodu nemožno zamieňať s dohodou o prevode spoluvlastníckeho podielu podľa § 140 OZ, pretože účastníkmi takejto dohody sú prevodca a nadobúdateľ, zmluvnými stranami tak nemusia byť všetci spoluvlastníci a zmyslom dohody o prevode spoluvlastníckeho podielu je iba zmena v osobe vlastníka pri zachovaní doterajšieho režimu spoluvlastníctva. Z obsahu Dohody uzatvorenej medzi žalovanými 1/ až 4/ ako aj z ich výpovedí jasne vyplynula skutočnosť, že účastníci Dohody ako spoluvlastníci viacerých tam uvádzaných nehnuteľností, si medzi sebou usporiadali spoluvlastnícke vzťahy týkajúce sa týchto podielov, vrátane podielu na spornej nehnuteľnosti s tým, že v priebehu odvolacieho konania nebolo preukázané, že by účastníci (žalovaní 1/ až 4/) mali záujem uvedené spoluvlastníctvo zrušiť. V dôsledku vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že predmetnou Dohodou nebola vôľa účastníkov zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k spornej nehnuteľnosti (a to pozemku).

4. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku dovolanie žalobca (ďalej aj "dovolateľ"), ktoré odôvodnil tým, že a/ postupom odvolacieho súdu sa mu odňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (§241 ods.2 písm. a/ O.s.p.), b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods.2 písm. b/ O.s.p.) a c/ rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§241 ods.2 písm. c/ O.s.p.). Navrhoval, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil a žalobe vyhovel, alternatívne, aby ho zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Odňatie možnosti konať pred súdom žalobca videl v postupe odvolacieho súdu, ktorý a/ nevykonával dokazovanie listinou (Dohodou) predpísaným spôsobom v zmysle § 129 ods. 1 O.s.p., jej prečítaním, či oboznámením jej obsahu), b/ odvolací súd nepostupoval v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. a c/ neodôvodnil zamietnutie návrhu žalobcu na vykonanie dôkazu výsluchom žalovaných 2/ a 3/. Dovolateľ

označil Dohodu za absolútne neplnú pre jej neurčitosť a nezrozumiteľnosť podľa ustanovenia § 37 ods. 1 OZ. Z Dohody podľa dovolateľa nevyplýva ani to, či má ísť o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva alebo o darovanie, a to ani za použitia výkladových pravidiel podľa Občianskeho zákonníka. Na rozdiel od odvolacieho súdu zastáva názor, že má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti Dohody, lebo jeho „spoluvlastnícke právo je ohrozené možnosťou domáhať sa vecného bremena prechodu po jeho pozemku k stavbe na nej, pričom táto možnosť vznikla žalovanej 3/ v dôsledku uzavretia spornej Dohody.“

5. Žalovaní 1/ až 4/ k dovolaniu uviedli, že bolo preukázané, že išlo o bezodplatný prevod medzi rodičmi a deťmi riadiaci sa vzťahmi medzi darcom a obdarovaným. K prevodu podielu došlo v súlade s § 140 OZ medzi blízkymi osobami, ktorý nemal charakter dohody o zrušení spoluvlastníctva a vzájomnom vysporiadaní podľa § 141 ods. 1 OZ. Z výsluchov účastníkov ako aj z predložených listinných dôkazov bolo podľa nich preukázané, že právny úkon usporiadania si vzťahov medzi blízkymi osobami, ktoré rieši napadnutá Dohoda, vykladaný podľa vôle účastníkov, nie je v rozpore s jazykovými prejavom s poukazom aj na to, že logickými prostriedkami bolo preukázané, že omylom došlo k uvedeniu nesprávneho ustanovenia Občianskeho zákonníka, hoci ich skutočnou vôľou zachytenou po obsahovej stránke v danej Dohode bolo darovanie resp. vyporiadanie vlastníckych vzťahov medzi žalovanými navzájom ako blízkymi osobami. Z obsahovej stránky Dohody nevyplýva, že by jej predmetom bolo aj zrušenie podielového spoluvlastníctva. Zákonná úprava nezakazuje úpravu vzťahov darovania formou dohody medzi blízkymi osobami v zmysle § 140 OZ a takáto úprava sa neprieči dobrým mravom.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana v spore (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) to, či sa jedná o účinný opravný prostriedok, lebo v danom prípade bola zistená jeho prípustnosť (§ 470 ods. 2 CSP).

7. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Právne účinky dovolania, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP, zostávajú zachované. Pokiaľ bolo dovolanie v čase jeho podania prípustným prostriedkom nápravy, umožňujúcim dovolací prieskum, potom tieto účinky (a následky) sa uznávajú i v budúcnosti. Prežarovanie princípov právneho štátu do ústavného poriadku nachádza svoje normatívne vyjadrenie v ustanovení § 470 ods. 2 vete prvej CSP. Fundamentom je právna istota, ktorá v sebe nesie znaky ochrany nadobudnutých práv a s tým spojenej dôvery v právo.

9. Účinky prípustného dovolania žalobcu dopadajú do sféry konania a rozhodovania odvolacieho súdu, ktoré sa spájajú s tzv. vadou zmätočnosti, tzv. inou vadou konania a právnym posúdením veci.

10. Vadu zmätočnosti dovolateľ videl v tom, že a/ odvolací súd nevykonal dokazovanie listinou (Dohodou) predpísaným spôsobom v zmysle § 129 ods. 1 O.s.p., jej prečítaním, či oboznámením jej obsahu, b/ odvolací súd nepostupoval v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. a c/ súd neodôvodnil zamietnutie návrhu žalobcu na vykonanie dôkazu výsluchom žalovaných 2/ a 3/. Zo zápisnice o priebehu odvolacieho pojednávania pred odvolacím súdom z 13. mája 2015 vyplýva i to, že odvolací súd nariadil opakovanie dokazovania listinami, a to oboznámením ich obsahu, medzi inými aj listiny označenej ako Dohoda o vyporiadní podielového spoluvlastníctva z 21. októbra 2012, založenej na č.l. 17 spisu (viď strana 7 zápisnice – č.l. 124 spisu). V súvislosti s vykonaním listinného dôkazu (Dohody) pred odvolacím súdom možno skonštatovať, že konanie netrpí namietanou nesprávnosťou. Na strane 6 v odseku 2 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu sa uvádza, že po doplnení a opakovaní dokazovania odvolací súd už nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie výsluchom žalovaných 2/ a 3/, žalobca neuviedol a odvolací súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by v prípade navrhovaného výsluchu mohli mať vplyv na skutkové a právne závery odvolacieho súdu. Pravdivosť tvrdenia dovolateľa o nez dôvodnení odmietnutia vykonať dokazovanie výsluchom žalovaných 2/ a 3/ nebola preukázaná. Dovolateľ neuviedol v čom vidí porušenie ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p.; nepostačujúca je (len) citácia znenia tohto ustanovenia. Pokiaľ dovolanie neobsahuje konkrétne ustanovenie právneho predpisu, ktoré ako rozhodné pre vec samú mal odvolací súd aplikovať, nie je možné dať dovolateľovi odpoveď na to, či ide o situáciu na ktorú dopadá § 213 ods. 2 O.s.p. [teda, či označený právny predpis aplikovaný odvolacím súdom (ne)bol pri doterajšom rozhodovaní súdmi použitý ako rozhodujúci a či tu (ne)bola povinnosť súdu vyzvať účastníkov, aby sa k nemu vyjadrili]. Len iný právny názor odvolacieho súdu, ako názor žalobcu v spore, ktorým tvrdil i zdôvodňoval existenciu svojho naliehavého právneho záujmu na podaní žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu (§ 80 písm. c/ O.s.p.), nie je dôvodom na postup v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. Ďalšie vady zmätočnosti dovolateľ nenamietal a ich existencia nevyšla najavo.

11. Súdna prax i doktrína sa zhodujú v tom, že „inou vadou konania“ (error in procedendo) sa rozumie porušenie ustanovenia zákona upravujúceho konanie od začiatku až do skončenia, ako príklady sa uvádzajú nezisťovanie skutočností podstatných pre rozhodnutie, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazov, nesprávne meritórne rozhodnutie namiesto odmietnutia alebo zastavenia konania, nesprávne vyhodnotenie určitej skutočnosti ako nespornej, prípadne všeobecne známej, a na to nadväzujúce nevykonanie navrhnutého dôkazu alebo nedostatok predpísaných poučení. Dovolacím dôvodom je však takéto porušenie zákona len v prípade, ak bolo kauzálne pre nesprávne rozhodnutie vo veci. Kauzalita musí byť konkrétna, preto nepostačuje len abstraktná spôsobilosť zistenej vady konania založiť nesprávnosť napadnutého rozhodnutia. Vada uvedenej povahy nebola dovolacím súdom zistená.

12. Podľa názoru žalobcu spočíva napadnutý rozsudok odvolacieho súdu na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, keď súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo keď síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo keď zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bola žaloba v tejto veci zamietnutá, spočíva na aplikácii ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p., teda na otázke (ne)existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na určovacej žalobe spochybňujúcej platnosť právneho úkonu (Dohody). Vzhľadom na okolnosti prípadu a vyriešenie tejto právnej otázky odvolacím súdom, dovolací súd konštatuje, že ide o riešenie právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Žalobca v žalobe vymedzil ako rozhodujúci dôvod pre určenie neplatnosti právneho úkonu uzavretého žalovanými (Dohody) – porušenie § 141 OZ v tom, že ako spoluvlastník veci nebol účastníkom dohody o zrušení spoluvlastníctva a jeho vyporiadaní. Z obsahu žaloby je bez ďalšieho zrejмый právny záujem žalobcu na takomto vyslovení neplatnosti napadnutého právneho úkonu. Žalobca pri preukazovaní naliehavého záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. správne vychádzal z toho, že ako jeden zo spoluvlastníkov mal byť účastný dohody, ktorou podľa jeho názoru žalovaní mienili zrušiť spoluvlastníctvo a následne ho i vyporiadať. Žalobca jasne vymedzil v čom spočíva jeho naliehavý právny záujem na formulovanej žalobe (v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.), ktorý ďalej v konaní vysvetľoval i tým, že žalovaná 3/ sa uzatvorením Dohody stáva už len spoluvlastníčkou stavby, v jej prospech (a na ťarchu pozemku, ktorého je žalobca spoluvlastníkom) môže byť zriadené vecné bremeno, s čím nesúhlasil. Súd prvej inštancie určil neplatnosť Dohody (považujúc ju za právny úkon smerujúci k zrušeniu a vyporiadaniu spoluvlastníctva), pozitívne (i keď nie *expressis verbis*) tak vyriešil i procesný predpoklad tejto určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Dohodu (ktorej platnosť bola žalobou spochybnená), na rozdiel od žalobcu a súdu prvej inštancie, odvolací súd charakterizoval ako bezodplatný právny úkon spoluvlastníkov o prevode ich spoluvlastníckych podielov (§ 140 OZ) uzavretý medzi navzájom blízkymi osobami (§ 116 OZ). Ide o dôležitý záver odvolacieho súdu, ktorý podstatným spôsobom mení pohľad na žalovanú vec. Je zrejmé, že žalobcom konštruovaná žaloba stráca opodstatnenosť v jadre svojich dôvodov, lebo pokiaľ sa preukázalo, že žalobcom deklarované subjektívne práva pri zrušení spoluvlastníctva a jeho vyporiadaní podľa § 141 ods. 1 OZ porušené byť nemohli, lebo o taký právny úkon tu ísť nemalo, nemôže tu existovať naliehavý právny záujem na ochrane práv v žalobe prezumovanom právnom vzťahu. Naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. sa totiž vždy viaže na konkrétnu žalobu, jej rozhodné skutkové a nadväzujúce právne konštrukcie, logicky premietajúce sa v žalobnom petite, ktorým sa má dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Podľa názoru dovolacieho súdu, za procesnej situácie, kedy žaloba smerovala k spochybneniu platnosti právneho úkonu, ktorým malo dôjsť k zrušeniu spoluvlastníctva a jeho vyporiadaniu, hoci o takýto právny úkon tu ísť nemalo (jeho existencia sa nepotvrdila), odvolaciemu súdu nezostávalo nič iné, len skonštatovať nedostatok procesného nedostatku žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. a vyvodit' z toho právne dôsledky v podobe zamietnutia žaloby.

14. Z uvedeného vyplýva, že konanie pred odvolacím súdom z hľadiska uplatnených nedostatkov v dovolaní netrpí vadami zmätočnosti (§ 237 ods. 1 O.s.p., teraz § 420 písm. a/ až f/ CSP), iné vady zistené neboli a dovolanie nie je dôvodné ani pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP zamietol.

23.

ROZHODNUTIE

Na vykonanie organizačnej zmeny, ktorá má za následok skončenie pracovného pomeru príslušníka mestskej (obecnej) polície podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, je oprávnené len mestské (obecné) zastupiteľstvo.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2016 sp.zn. 4 Cdo 689/2015)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Poprad rozsudkom z 24. apríla 2013 č. k. 13 C 99/2011-169 v spojení s opravným uznesením z 20. júna 2013 č.k. 13 C 99/2011-173 určil, že skončenie pracovného pomeru žalobcu u žalovaného výpoveďou z 28. decembra 2010 je neplatná a pracovný pomer žalobcu u žalovaného trvá. Konanie o nároku žalobcu na náhradu mzdy vylúčil na samostatné konanie. Právne vec posúdil podľa § 62 ods. 1 a § 63 ods. 1 písm. b/ zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce (ďalej len „Zákonník práce“), § 13 ods. 4 písm. d/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“) a § 4 a § 5 zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii (ďalej len „zákon č. 564/1991 Zb.“). Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca pracoval u žalovaného v pracovnom pomere na základe pracovnej zmluvy z 15. októbra 1991 ako mestský policajt. Pracovný pomer so žalobcom bol ukončený výpoveďou z 28. decembra 2010 podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce z dôvodu, že žalobca sa stal nadbytočný vzhľadom na rozhodnutie primátora Mesta X o organizačnej zmene, dodatok č. 21 k Organizačnému poriadku Mestského úradu v X z 23. decembra 2010, účinnej od 1. apríla 2011, ktorou došlo k zníženiu stavu mestských policajtov o troch. Žalobca oznámil žalovanému listom z 25. februára 2011, že výpoveď považuje za neplatnú a trvá na ďalšom zamestnávaní. Súd prvej inštancie v zmysle § 226 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uzavrel, že v súlade s uvedenými ustanoveniami právnych predpisov mohlo o organizačnej zmene v útvare Mestskej polície Mesta X rozhodnúť len mestské zastupiteľstvo Mesta X a nie primátor Mesta X. Uviedol, že mestská polícia je samostatným poriadkovým útvarom, organizačnou zložkou Mesta X, avšak nie je súčasťou mestského úradu. Podľa názoru súdu prvej inštancie aj príslušníci mestskej polície sú zamestnancami mesta a na ich právne postavenie sa vzťahuje Zákonník práce, z ktorého dôvodu výpoveď z pracovného pomeru podpisuje primátor ako štatutárny zástupca mesta. Avšak výpovedi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce musí predchádzať rozhodnutie o organizačnej zmene, ktoré za zamestnávateľa musí urobiť príslušný orgán. Pretože zákon č. 564/1991 Zb. je špeciálnym právnym predpisom vo vzťahu k zákonu č. 369/1990 Zb., právne vzťahy týkajúce sa mestskej polície je potrebné posudzovať podľa zákona č. 564/1991 Zb. a iba vzťahy, ktoré nie sú upravené v zákone č. 564/1991 Zb., je možné posudzovať podľa zákona č. 369/1990 Zb. Pretože podľa zákona č. 564/1991 Zb. o organizácii mestskej polície rozhoduje mestské zastupiteľstvo, tak toto zastupiteľstvo rozhoduje aj o organizačnej zmene spočívajúcej v znížení stavu zamestnancov v organizačnej zložke mestskej polície. Keď v preskúmvanej veci o organizačnej zmene organizačnej zložky mestskej polície rozhodol primátor a nie mestské zastupiteľstvo, ide o rozhodnutie o organizačnej zmene, ktoré nebolo urobené na to

príslušným orgánom. S poukazom na § 79 ods. 1 Zákonníka práce preto súd prvej inštancie rozhodol, že výpoveď daná žalobcovi je neplatná a pracovný pomer žalobcu u žalovaného trvá, keď mal súčasne preukázané, že žalobca oznámil žalovanému, že na ďalšom zamestnávaní trvá. O vylúčení nároku na náhradu mzdy na samostatné konanie súd prvej inštancie rozhodol z dôvodu potreby vykonania ďalšieho dokazovania.

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaného rozsudkom z 9. júla 2014, sp. zn. 2 CoPr 6/2013 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením z 20. júna 2013 č.k. 13 C 99/2011-173 okrem výroku o vylúčení časti žaloby na samostatné konanie podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil. Zároveň rozhodol o pripustení dovolania. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd doplnil odôvodnenie rozhodnutia ustanoveniami § 10 ods. 1, § 24 ods. 1 až 3, § 13 ods. 4 písm. d/ a e/ a § 19 zákona č. 369/1990 Zb. a § 1, § 2 ods. 1 až 4, § 4 a § 5 zákona č. 564/1991 Zb.. Odvolací súd prisvedčil žalovanému, že primátor je štatutárnym zástupcom mesta a príslušníci mestskej polície sú zamestnancami mesta a vo vzťahu k nim je primátor mesta v postavení štatutárneho orgánu, pokiaľ ide o pracovnoprávne vzťahy. Zhodne so závermi súdu prvej inštancie však konštatoval, že o organizačnej zmene v útvaru mestskej polície malo rozhodnúť mestské zastupiteľstvo. Zdôraznil, že ak zákon č. 564/1991 Zb. stanovuje, že organizáciu mestskej polície určuje mestské zastupiteľstvo, je potrebné organizáciu rozumieť organizáciu všeobecne, v každom jej zmysle, a teda aj vrátane zmeny organizačnej štruktúry útvaru mestskej polície z hľadiska celkového počtu zamestnancov tohto útvaru. Podľa názoru odvolacieho súdu, ak rozhodnutie o organizačnej zmene nie je realizované k tomu príslušným orgánom a ak na základe takého rozhodnutia zamestnávateľ ukončí so zamestnancom pracovný pomer výpoveďou, je takáto výpoveď neplatná. Na základe uvedeného preto aj podľa názoru odvolacieho súdu o predmetnej organizačnej zmene nemohol rozhodnúť primátor mesta, ale bolo potrebné rozhodnutie mestského zastupiteľstva ako príslušného orgánu. Odvolací súd zároveň pripustil možnosť podania dovolania s tým, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a to či § 4 zákona č. 564/1991 Zb. v znení platnom k 28. decembru 2010 je potrebné vykladať tak, že na vykonanie organizačnej zmeny majúcej za následok skončenie pracovného pomeru príslušníka mestskej polície je oprávnené len mestské zastupiteľstvo. Z dôvodu, že súd prvej inštancie nárok žalobcu na náhradu mzdy vylúčil na samostatné konanie, odvolací súd nerozhodoval o trovách odvolacieho konania, o ktorých bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí o veci.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktorý navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že žalobu zamietne, pričom prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Nesprávne právne posúdenie videl v nesprávnom právnom posúdení otázky, kto je ako štatutárny orgán mesta ako právnickej osoby oprávnený robiť právne úkony v mene mesta ako právnickej osoby, kto rozhoduje o výbere konkrétneho zamestnanca, ak sa na pracovisku stal určitý počet zamestnancov nadbytočným, ktoré predpisy upravujú pracovnoprávne vzťahy mestských policajtov, a to v spojení s nesprávnou právnou interpretáciou § 4 zákona č. 564/1991 Zb. Nesúhlasil s právnym záverom súdu, že jedine mestské zastupiteľstvo mesta ako príslušný orgán mohlo urobiť rozhodnutie o organizačnej zmene, ktoré by slúžilo ako podklad pri uplatnení výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s rozsudkom odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a dovolanie považuje za nedôvodné. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky preto navrhol dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania vo výške 83,89 eur.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa § 35 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalovaný, ďalej aj „dovolateľ“), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP proti rozhodnutiu, ktoré bolo možné napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 440 CSP a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 25. augusta 2014, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP, na základe ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 238 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 243 O.s.p. nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. S poukazom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že dovolaním bolo možné v čase podania dovolania napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok upravoval prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p., dovolanie bolo prípustné tiež proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho rozhodnutia, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

9. Pred samotným posúdením správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti treba uviesť, že vyslovením prípustnosti dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. vymedzil odvolací súd zároveň aj právnu otázku zásadného významu, pre vyriešenie ktorej v dovolacom konaní vytvoril priestor. Dovolanie v takomto prípade okrem väd naplňujúcich znaky dovolacích dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/ O.s.p., mohlo byť odôvodnené len nesprávnym právnym názorom zaujatým v napadnutom rozhodnutí, a to práve v tej právnej otázke, ktorá viedla k prípustnosti dovolania. Ak odvolací súd pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či skutočne ide o vec zásadného právneho významu (R 38/1993) a rovnako je viazaný aj tým, ako odvolací súd vymedzil právnu otázku, ktorá pre svoj právny význam má byť podľa odvolacieho súdu riešená dovolacím súdom. Na odvolacím súdom formulovanej

právnej otázke nemôže nič meniť, ani výkladom jej dať iný obsah než v skutočnosti má. Tiež je potrebné uviesť, že z ustanovení § 439, § 440 a § 442 CSP (§ 470 ods. 1 CSP) vyplýva, že odvolací súd je viazaný v danej veci rozsahom dovolania, uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia a skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

10. Dovolateľ v dovolaní nenamietal, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolací súd s poukazom na § 470 CSP v spojení s § 420 a § 440 CSP nezistil vady podľa § 420 písm. a/ až d/ CSP a keďže vady podľa § 420 písm. e/ a f/ CSP neboli dovolateľom namietané, dovolací súd sa nimi nezaoberal.

11. Prípustnosť dovolania na základe vyššie uvedeného tak vyplýva len z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. a zo skutočnosti, že odvolací súd samostatným výrokom svojho rozsudku pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie. Týmto ustanovením je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu je zásadného právneho významu. V takom prípade je dovolateľ oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu výlučne len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Predmetom súdneho posudzovania môžu byť potom len právne otázky. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nepreskúmaval správnosť žiadneho skutkového záveru, ale ani správnosť tých právnych záverov, ktoré nesúvisia s otázkou zásadného právneho významu, pre ktorú bolo dovolanie pripustené.

12. Odvolací súd pripustil dovolanie z dôvodu, že za otázku zásadného právneho významu považoval právne posúdenie, či ustanovenie § 4 zákona č. 564/1991 Zb. v znení platnom k 28. decembru 2010 je potrebné vykladať tak, že na vykonanie organizačnej zmeny majúcej za následok skončenie pracovného pomeru príslušníka mestskej polície, je oprávnené len mestské zastupiteľstvo.

13. Tomu zodpovedá dôvod dovolania, ktorý má základ v tvrdení, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Keďže dovolateľ bol oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému bola prípustnosť dovolania založená výrokom odvolacieho súdu len z dôvodu uvedeného v ustanovení § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., preskúmal dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu len z hľadisk dovolacieho dôvodu uvedeného v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

14. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval.

15. V súvislosti s vymedzenou dovolacou otázkou dovolateľ namietal nesprávnu interpretáciu § 4 zákona č. 564/1991 Zb. odvolacím súdom. Podľa jeho názoru jedine primátor mesta ako jediný štatutárny orgán

mohol urobiť rozhodnutie o organizačnej zmene, ktoré by slúžilo ako podklad pri uplatnení výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce.

16. Odvolací súd ustálil, že o organizačnej zmene nemohol rozhodnúť primátor mesta, ale v súlade s § 4 zákona č. 564/1991 Zb. bolo v tejto súvislosti potrebné rozhodnutie príslušného orgánu, ktorým je mestské zastupiteľstvo.

17. Pre právne posúdenie položenej dovolacej otázky bolo potrebné vychádzať z ustanovení zákona č. 564/1991 Zb., zákona č. 369/1990 Zb., zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme (ďalej len „zákon č. 552/2003 Z.z.“) a Zákonníka práce v znení účinnom k 28. decembru 2010.

18. V preskúmvanej veci z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že medzi stranami sporu bola uzatvorená pracovná zmluva 15. októbra 1991, na základe ktorej žalobca vykonával prácu mestského policajta. Pracovný pomer so žalobcom bol ukončený výpoveďou z 28. decembra 2010 podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce (prevzatou žalobcom 29. decembra 2010) z dôvodu, že žalobca sa stal nadbytočný vzhľadom na rozhodnutie primátora mesta o organizačnej zmene, dodatku č. 21 k Organizačnému poriadku Mestského úradu v X z 23. decembra 2010, účinnej od 1. apríla 2011, ktorou došlo k zníženiu stavu mestských policajtov o troch. Skončenie pracovného pomeru výpoveďou bolo prerokované podľa § 74 Zákonníka práce so Základnou organizáciou Odborového zväzu S. pri Meste X 27. decembra 2010. Výpovedná lehota začala plynúť 1. januára 2011 a uplynula 31. marca 2011. Žalobca oznámil žalovanému listom z 25. februára 2011, že výpoveď považuje za nezákonnú a trvá na ďalšom zamestnaní a na súd sa so žalobou o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou obrátil 30. mája 2011.

19. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb., obecné zastupiteľstvo môže zriadiť a zrušiť podľa potreby stále alebo dočasné výkonné, kontrolné a poradné orgány, najmä obecnú radu, komisie a určuje im náplň práce; môže zriadiť a zrušiť aj ďalšie svoje orgány a útvary, ak tak ustanovuje osobitný zákon. Týmto osobitným zákonom je napríklad aj zákon č. 564/1991 Zb.

Podľa § 13 ods. 1 prvej vety zákona č. 369/1990 Zb., predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta.

Podľa § 13 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb., starosta a) zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a obecnej rady, ak tento zákon neustanovuje inak, a podpisuje ich uznesenia, b) vykonáva obecnú správu, c) zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám, d) vydáva pracovný poriadok, organizačný poriadok obecného úradu a poriadok odmeňovania zamestnancov obce; informuje obecné zastupiteľstvo o vydaní a zmenách organizačného poriadku obecného úradu, e) rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb., obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Podľa § 16 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb., obecný úrad najmä a) zabezpečuje písomnú agendu orgánov obce a orgánov obecného zastupiteľstva a je podateľňou a výpravňou písomností obce, b) zabezpečuje odborné podklady a iné písomnosti na rokovanie obecného zastupiteľstva obecnej rady a komisií, c) vypracúva písomné

vyhotovenia rozhodnutí obce, d) vykonáva nariadenia, uznesenia obecného zastupiteľstva a rozhodnutia obce.

Podľa § 16 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb., prácu obecného úradu riadi starosta.

Podľa § 16 ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb., organizáciu obecného úradu, počet zamestnancov a ich pracovné činnosti ustanovuje organizačný poriadok obecného úradu.

Podľa § 24 ods. 1 prvej a druhej vety zákona č. 369/1990 Zb., mestské zastupiteľstvo je orgánom samosprávy mesta. Na jeho postavenie sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona o obecnom zastupiteľstve.

Podľa § 19 zákona č. 369/1990 Zb., zriadenie, postavenie a úlohy obecnej polície upravuje osobitný zákon. Týmto zákonom je zákon o obecnej polícii.

Podľa § 1 zákona č. 564/1991 Zb., účelom zákona je vymedziť základné úlohy obecnej polície, jej organizáciu a práva a povinnosti príslušníkov obecnej polície.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 564/1991 Zb., obecná polícia je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 564/1991 Zb., obecnú políciu zriaďuje a zrušuje obec všeobecne záväzným nariadením.

Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 564/1991 Zb., úlohy obecnej polície podľa tohto zákona plní v obciach, ktoré sú mestami, mestská polícia.

Podľa § 4 zákona č. 564/1991 Zb., organizáciu, objem mzdových prostriedkov a rozsah technických prostriedkov obecnej polície určuje obecné zastupiteľstvo s prihliadnutím na rozsah jej úloh.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 564/1991 Zb., obecnú políciu tvoria príslušníci obecnej polície, ktorí sú zamestnancami obce. Pri plnení úloh majú postavenie verejného činiteľa.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 552/2003 Z.z., tento zákon upravuje práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov pri výkone práce vo verejnom záujme.

Podľa § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 552/2003 Z.z., tento zákon sa vzťahuje na zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme k zamestnávateľom, ktorými sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky a právnické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Podľa § 1 ods. 4 zákona č. 552/2003 Z.z., na pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme sa vzťahuje Zákonník práce, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme sú pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone verejnej služby podľa § 3 ods. 1 Zákonníka práce.

Podľa § 14a ods. 1 zákona č. 552/2003 Z.z., ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. januárom 2009.

Podľa § 3 ods. 1 Zákonníka práce, pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone verejnej služby sa spravujú týmto zákonom, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 9 ods. 1 prvej vety Zákonníka práce, v pracovnoprávných vzťahoch robí právne úkony za zamestnávateľa, ktorý je právnická osoba, štatutárny orgán; zamestnávateľ, ktorý je fyzická osoba, koná osobne.

Podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak sa zamestnanec stane nadbytočný vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo

príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách.

Podľa § 77 Zákonníka práce, neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

20. Z vyššie uvedených skutkových záverov a ustanovení právnych predpisov vyplýva, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) podľa názoru dovolacieho súdu dospel k správne právnemu záveru v preskúmvanej veci a správne, jasne a zrozumiteľne svoj právny záver aj odôvodnil. Aj podľa názoru dovolacieho súdu o organizačnej zmene mestskej polície mohlo rozhodnúť len mestské zastupiteľstvo ako orgán mesta, zamestnávateľa príslušníkov mestskej polície. A až na podklade rozhodnutia mestského zastupiteľstva o organizačnej zmene, o znížení počtu zamestnancov útvaru mestskej polície o troch, mohol primátor mesta ako štatutárny a výkonný orgán mesta, zamestnávateľa príslušníkov mestskej polície realizovať túto organizačnú zmenu skončením pracovného pomeru výpoveďou s tromi príslušníkmi mestskej polície podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, a to ako orgán oprávnený zastupovať mesto v pracovnoprávných vzťahov voči zamestnancom mesta. Orgánmi mesta sú totiž aj mestské zastupiteľstvo aj primátor mesta. Príslušné právne predpisy určujú oprávnenia týmto orgánom mesta. Podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce (ktoré ustanovenie Zákonníka práce je potrebné v danej veci aplikovať v súlade s § 1 ods. 4 zákona č. 552/2003 Z.z. v spojení s § 3 ods. 1 Zákonníka práce) môže dať zamestnávateľ zamestnancovi výpoveď iba na základe písomného rozhodnutia zamestnávateľa alebo príslušného orgánu. V prípade zamestnávateľa musí ísť pritom o rozhodnutie jeho príslušného orgánu. Inak je výpoveď neplatným právnym úkonom. O organizačnej zmene totiž nemôže rozhodnúť hocikto u zamestnávateľa. A to nielen u zamestnávateľa, ktorým je mesto, ale ani u zamestnávateľa ako inej právnickej osoby alebo zamestnávateľa ako fyzickej osoby. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. je obecné zastupiteľstvo oprávnené zriaďovať a zrušovať aj útvar mestskej polície. Zákon č. 564/1991 Zb., na ktorý odkazujú ustanovenia zákona č. 369/1990 Zb. je osobitným špeciálnym zákonom vo vzťahu k zákonu č. 369/1990 Zb. Je preto potrebné mať za to, že ak tento osobitný zákon č. 564/1991 Zb. jednoznačne ustanovuje, že mestskú políciu, ktorú ako poriadkový útvar zriaďuje a zrušuje mesto všeobecne záväzným nariadením (na ktorom sa uznáša mestské zastupiteľstvo) a ktorej organizáciu, objem mzdových prostriedkov a rozsah technických prostriedkov určuje mestské zastupiteľstvo s prihliadnutím na rozsah jej úloh, je práve a len mestské zastupiteľstvo orgánom oprávneným rozhodnúť o jej organizácii, to je aj o znížení, resp. zvýšení počtu príslušníkov mestskej polície, ktorí sú zamestnancami mesta. V preskúmvanej veci, keď rozhodnutie o organizačnej zmene nebolo urobené príslušným orgánom mesta, ale primátorom mesta, ktorý na takéto rozhodnutie nebol príslušný, nemohol žalovaný platne skončiť pracovný pomer so žalobcom. Podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce totiž musia byť splnené všetky podmienky tohto výpovedného dôvodu. Ak nie sú dané, nie je možné platne pracovný pomer skončiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné doplniť, že primátor mesta je oprávnený v zmysle § 13 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. v spojení s § 24 zákona č. 369/1990 Zb. okrem iného vydávať (meniť) aj organizačný poriadok, avšak iba organizačný poriadok mestského úradu, nie aj organizačný poriadok útvaru mestskej polície, ktorá predstavuje samostatný poriadkový útvar mesta, ktorého zriadenie, postavenie a úlohy upravuje zákon č. 564/1990 Zb. Mestský úrad pritom podľa § 16 ods. 1 s 2 zákona č. 369/1990 Zb. v spojení s § 24 zákona č. 369/1990 Zb. zabezpečuje organizačné a

administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora, ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom. Jeho prácu riadi primátor. Organizačný poriadok mestského úradu (nie mesta ako právnickej osoby, ale len tohto úradu) ustanovuje podľa § 16 ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb. v spojení s § 24 zákona č. 369/1990 Zb. organizáciu mestského úradu, počet zamestnancov a ich pracovné činnosti. Ako bolo vyššie uvedené, primátor mesta je oprávnený vydávať len organizačný poriadok mestského úradu, nie upravovať aj organizáciu mestskej polície, ktorá nie je súčasťou mestského úradu, je však útvarom mesta. Ide však o samostatný útvar, ktorého základné úlohy, organizáciu a práva a povinnosti jeho príslušníkov vymedzuje zákon č. 564/1991 Zb. ako špeciálny právny predpis k zákonu č. 369/1990 Zb. a pracovnoprávnym predpisom. Tento útvar zriaďuje mesto všeobecne záväzným nariadením, na ktorom sa uznáša mestské zastupiteľstvo, ktoré ako príslušný orgán mesta aj určuje jeho organizáciu, objem mzdových prostriedkov a rozsah technických prostriedkov s prihliadnutím na rozsah jeho úloh.

21. So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že dovolateľ napadol dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie ako nedôvodné zamietol (§ 448 CSP).

24.

ROZHODNUTIE**Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. decembra 2016 sp. zn. 2 Cdo 1286/2015)

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. mája 2015 sp. zn. 14 Co 374/2012 potvrdil odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 19. apríla 2012 č. k. 8 C 27/2011-37, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobný návrh žalobcu a žalovanej nepriznal náhradu trov konania; a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, konštatoval, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok: 1. nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup štátneho orgánu; 2. vznik škody; 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Dôkazné bremeno poškodeného spočíva v tom, že preukazuje nezákonnosť rozhodnutia, vznik škody a príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a rozhodnutím. K tomu ešte dodal, že pojem nezákonnosti nie je v zákone č. 514/2003 Z.z. definovaný. Zákonnosť či nezákonnosť rozhodnutia je vo všeobecnosti otázkou súladu rozhodnutia s objektívnym právom. Teda aj napriek tomu, že zákon č. 514/2003 Z.z. nedefinuje, čo sa považuje za nezákonné rozhodnutie, možno konštatovať, že pod nezákonným rozhodnutím sa rozumie akékoľvek rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky alebo záväzkami Slovenskej republiky, vyplývajúcimi z platnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná. Žalobca za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup, ktorými mu bola spôsobená škoda, označil rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. k. 10 Co 10/2008-164 zo 4. júna 2008 a postup odvolacieho súdu v uvedenom odvolacom konaní. Odvolací súd mal však z vykonaného dokazovania za preukázané, že predmetný rozsudok odvolacieho súdu nebol zmenený ani zrušený Najvyšším súdom Slovenskej republiky na základe dovolania (žalobca ani nevyužil svoje právo podať v danej veci dovolanie) a taktiež že by bol predmetný rozsudok zmenený alebo zrušený na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom, prípadne že by bol zrušený Ústavným súdom Slovenskej republiky na základe ústavnej sťažnosti, z čoho vyplýva, že nebola splnená zákonom ustanovená podmienka v § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Za správny považoval aj záver súdu prvej inštancie, že v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 10/2008 nešlo ani o nesprávny úradný postup. Poznamenal, že za nesprávny úradný postup totižto nie je možné považovať pochybenie a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred svojím rozhodnutím nesprávne vyhodnotil podmienky jeho vydania, nesprávne posúdil vec, dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, resp. že v dôsledku toho je ním vydané rozhodnutie nesprávne a nemalo byť vydané, prípadne že malo byť vydané v inej podobe či za iných okolností (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, 6 Cdo 115/2010 zo dňa 31.5.2011). Z

uvedených dôvodov odvolací súd konštatoval, že obsah odvolania žalobcu nebol spôsobilý spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacieho dôvodu o nesprávnom právnom posúdení veci a pretože nebol dôvod ani na zmenu, ani na zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) 16. septembra 2015 dovolanie. Namietal, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nezákonné, a to z toho dôvodu, že je v rozpore so základnými ustanoveniami O.s.p. a § 6 zákona č. 514/2003 Z.z. Mal za to, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 4. júna 2008 sp. zn. 10 Co 10/2008, ktorý je predmetom žaloby, je nezákonný pretože odvolací súd vykonal nezákonný zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických osôb a je teda nezákonný, aj keď ho príslušný súd nezmenil ani nezrušil. Poznamenal, že keďže rozpor tohto rozhodnutia s právnym poriadkom Slovenskej republiky bol evidentný z porovnania § 580 a § 581 Občianskeho zákonníka, § 212 O.s.p. a zdôvodnenia rozhodnutia sp. zn. 10 Co 10/2008, nemusel túto skutočnosť osobitne dokazovať. Namietal, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav veci a vydal nezákonné rozhodnutie, pretože ho zdôvodnil nevyužitím neexistujúcich práv žalobcu na podanie opravného prostriedku a odvolací súd sa nevysporiadal s dôvodmi, ktoré uviedol v odvolaní aj napriek tomu, že bol nimi viazaný. Konštatoval, že svojvoľná interpretácia zákona so zámerom, aby nezákonné rozhodnutie budilo zdanie zákonnosti je porušením § 1 a § 3 O.s.p. a v zmysle poslednej vety § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. aj nesprávny úradný postup odvolacieho súdu viedol k nezákonnému rozsudku s následkom škody. Z týchto dôvodov žiadal zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na opätovné posúdenie.

3. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadřila.

4. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

7. Dovolateľ dovolaním napadol potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

8. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, len ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. (tzv. dôvody zmätočnosti rozhodnutia). Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy nevyšli ani v dovolacom konaní najavo; nepreukázaná bola tiež vada konania žalobcom namietaná (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

9. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ mal za to, že odvolací súd zaťažil konanie vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. spočívajúcou v tom, že v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu sú uvedené nepravdivé výroky a výroky odporujúce právnemu poriadku Slovenskej republiky.

10. Žalobca vzniesol aj množstvo ďalších námietok vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu, v skutočnosti však nimi len vyjadroval svoj nesúhlas s výsledkom sporu a právnym posúdením veci súdmi. Otázky nastolené žalobcom sa týkajú skutkového a právneho posúdenia veci súdmi. Dovolací súd preto zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, na ktorých je rozhodnutie založené, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Skutočnosť, že žalobca má odlišný právny názor než konajúce súdy bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

11. V dovolaní namietaná „iná vada“, ktorú však dovolateľ nekonkretizoval, bola do 30. júna 2016 považovaná za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

12. Z obsahu dovolania napokon možno ustáliť, že dovolateľ odôvodňoval svoj mimoriadny opravný prostriedok aj tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, namietajúc jeho právny záver.

13. Nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani atribút rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

14. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.

25.

ROZHODNUTIE

Začatie konania o žalobe na splnenie povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam vytvára prekážku litispendencie v konaní o neskôr podanej žalobe protistrany na určenie, že záložné právo vyplývajúce z tej istej záložnej zmluvy nevzniklo.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2017 sp.zn. 8 Cdo 125/2016)

O d ô v o d n e n i e

1. V konaní o žalobe, aby súd určil, že záložné právo tu nie je („nie je dané a nevzniklo“), žalovaný v podaní súdu doručenom 5. marca 2014, okrem iného, uviedol, že „ak súd napriek preukázanej prekážke litispendencie toto súdne konanie pod sp.zn. 7C/109/2013 bez ďalšieho nezastaví, potom navrhuje, aby súd toto konanie prerušil až do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Zvolen pod sp.zn. 8C/98/2006, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre konanie v tomto konaní.“

2. Súd prvej inštancie uznesením z 23. júla 2014 č.k.7C/109/2013-119 návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol. Rozhodol tak majúci za to, že konanie vedené pod sp.zn. 8C/98/2006 o žalobe X, a.s. (žalovaného v preskúvanom konaní) o splnení povinnosti žalovanými X a X (žalobcom v preskúvanom konaní) z úverovej zmluvy „nemá relevantný význam“ pre rozhodnutie súdu v prejednávanej veci, pretože v konaní vedenom pod sp.zn. 8C/98/2006 sa súd nemusí zaoberať otázkou platnosti zmluvy o zriadení záložného práva, keďže titulom žalobcom požadovaného splnenia povinnosti je úverová zmluva a nie ju zabezpečujúca záložná zmluva.

3. Odvolací súd uznesením z 23. februára 2016 sp.zn. 14Co/1527/2014 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie. Stotožnil sa s dôvodmi napadnutého rozhodnutia a na ich doplnenie uviedol, že žalovaný neopodstatnene tvrdí prekážku litispendencie, pretože tu nie je daná totožnosť predmetov konaní („právo na plnenie - resp. určovacia žaloba“). Navyše „záväzný je len právoplatný rozsudok, nie jeho odôvodnenie“. Pokiaľ by sa aj v konaní sp.zn. 8C/98/2006 „teoreticky“ riešila prejudiciálne otázka platnosti zmluvy o zriadení záložného práva, nebude mať záver tohto riešenia za následok výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností, keďže pre taký výmaz je potrebný „deklaratórny určujúci výrok súdu.“

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalovaný podal 26. apríla 2016 dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a „vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie“, pretože pokračovaniu v konaní o určovacej žalobe bráni prekážka v tej istej veci začatého konania, ktorú tvorí konanie vedené pod sp.zn. 8C/98/2006, v ktorom voči žalobcovi uplatňuje „nárok titulom záložného práva“. V tomto konaní o splnenie povinnosti bude súd posudzovať ako predbežnú otázku aj otázku platnosti záložnej zmluvy, a teda otázku existencie záložného práva. Skôr začaté konanie o žalobe na plnenie zakladá tak prekážku litispendencie pre

následne začaté konanie o určovacej žalobe, „keďže ide o rovnaké subjektívne právo“.

5. Žalobca navrhol dovolanie odmietnuť.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Zohľadňujúc vzájomnú súvzťažnosť ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok dovolaní podaných do 30. júna 2016, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnejšej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní, sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery prijaté v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

8. Dovolanie podané do 30. júna 2016, v prípade ktorého podľa vtedy platnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napr. pre nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania uvedenej v § 241 ods. 1 veta druhá zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“)] ani pre odmietnutie dovolania (napr. z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ OSP) vyvolalo procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

9. Podľa dovolacieho súdu v danej sporovej veci je daný dôvod na meritórny dovolací prieskum dovolaním žalovaného napadnutého rozhodnutia.

10. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 OSP). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 OSP a proti uzneseniu § 239 OSP. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 OSP.

11. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o neprerušení konania, proti ktorému uzneseniu ustanovenie § 239 ods. 3 OSP dovolanie nepripúšťal. Žalovaným sledovaný účel podania dovolania by preto nastal len vtedy, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 ods. 1 OSP.

12. Žalobca v dovolaní tvrdí vadu podľa § 237 ods. 1 písm. d/ OSP, ktorá podľa neho spočíva v tom, že konanie vedené na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 8C/98/2006 o jeho žalobe, aby sa rozhodlo o splnení povinnosti (aj) terajším žalobcom zaplatiť mu 10 636,99 € v ktorom konaní sa ako predurčujúca rieši aj otázka platnosti zmluvy z 19. augusta 1991 o zriadení záložného práva, tvorí prekážku už začatého konania pre konanie vedené na tom istom súde pod sp.zn. 7C/109/2013 o žalobe o určení, že predmetné záložné právo „nie je dané a nevzniklo“.

13. Začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie (§ 159 prvá veta CSP). Prekážka konania začatého o tom istom spore patrí k podmienkam konania, ktorých nedostatok súdu znemožňuje rozhodnúť vo veci samej. Prekážka veci začatej bráni tomu, aby bola prejednaná a rozhodnutá vec, o ktorej už bolo skôr začaté konanie. Takýto nedostatok podmienky konania nemožno odstrániť, preto súd po jeho zistení musí konanie v ktoromkoľvek štádiu bez ďalšieho zastaviť. O prekážku veci začatej v zmysle uvedeného ustanovenia ide vtedy, keď v neskôr začatom konaní ide o ten istý nárok, o ktorom bolo skôr začaté iné konanie, teda ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

14. Okresný súd Zvolen koná pod sp.zn. 8C/98/2006 o žalobe (žalovaného v preskúmvanej veci) proti S a K (žalobcovi v preskúmvanej veci) o splnení povinnosti zaplatiť 10 636,99 € Skutkovým a právnym základom žaloby voči S je dlh z úverovej zmluvy a voči K je žaloba podaná ako vlastníkovi zálohu zabezpečujúceho záväzok z úverovej zmluvy.

15. Ten istý súd koná pod sp.zn. 7C/109/2013 o žalobe K proti X, a.s., ktorou žalobou sa žalobca domáha určenia, že záložné právo zabezpečujúce pohľadávku X, a.s. voči S tu nie je („nie je dané a nevzniklo“).

16. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že konanie vedené na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 8C/98/2006 bráni konaniu vedenému na tom istom súde pod sp.zn. 7C/109/2013, pretože ide o tú istú právnu vec, t.j. o právnu vec s rovnakým predmetom konania a identickými stranami sporu.

17. Ten istý predmet sporu je daný vtedy, ak v konaní ide o nárok, ktorý je vyvodzovaný z rovnakých skutkových okolností. Podľa dovolacieho súdu niet pochybností o tom, že čo sa týka podmienky rovnakého základu nároku, tá je splnená. Ide o tú istú zmluvu, zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 19. augusta 1991. Ďalšia otázka však spočíva v tom, či je splnená aj podmienka toho istého predmetu sporu vzhľadom k tomu, že v jednom spore (sp.zn. 8C/98/2006) sa žalobca X, a.s., domáha splnenia povinnosti plniť v peniazoch voči žalovanému S, aj žalovanému K, v druhom spore (sp.zn. 7C/109/2013) sa ale žalobca K domáha určenia, že záložné právo zabezpečujúce pohľadávku X, a.s. voči S tu nie je („nie je dané a nevzniklo“). Dovolací súd má za to, že výhrada neexistencie záložného práva, uplatnená žalobou o určenie (o ktorej sa koná pod sp.zn. 7C/109/2013), môže byť uplatnená aj ako obrana proti žalobe o splnenie povinnosti vyplývajúceho zo záložného práva (o ktorej sa koná pod sp.zn. 8C/98/2006), ktorú obranu X aj uplatnil. Požiadavka tej istej veci sa nespája vždy s tým istým nárokom uplatneným pred súdom; táto požiadavka je splnená, ak ide o podstatu uplatneného nároku. To znamená, že návrh, ktorý smeruje k súdu nemusí mať totožné znenie, ale základ tohto nároku musí byť spoločný (pozri napr. Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev zo dňa 8.12.1987,

Case 144/86. Gubisch Maschinenfabrik KG v Giulio Palumbo. odsek 16,17). Obidva spory tak majú podľa dovolacieho súdu rovnaký predmet.

18. Otázka platnosti záložnej zmluvy [že záložné právo zabezpečujúce pohľadávku X, a.s. voči X tu nie je („nie je dané a nevzniklo“)] bude predmetom skúmania súdu (viď uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. marca 2015 sp.zn. 14Co/639/2013, 14Co/640/2013, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Zvolen z 26. júna 2013 č.k. 8C/98/2006-608 sčasti zrušený, okrem iného z dôvodu, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal otázkou vzniku záložného práva). K ostatne uvedenému konaniu dovolací súd poznamenáva, že uznesením súdu prvej inštancie z 2. augusta 2016 bolo toto konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp.zn. 7C/109/2013. Uznesenie o prerušení konania dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

19. Podľa dovolacieho súdu je splnená aj podmienka tých istých strán. Nie je totiž rozhodujúce, že v paralelne prebiehajúcich konaniach sporové strany vystupujú v iných procesných postaveniach.

20. Nie je prekážkou vzniku litispendencie z dôvodu totožnosti strán sporu, že v konaní sp.zn. 8C/98/2006 je okrem X žalovaný aj X, dlžník z úverovej zmluvy. Ak v dvoch súčasne prebiehajúcich konaniach nevystupujú úplne identické strany z dôvodu, že v jednom z konaní sú stranami aj ďalšie osoby, prekážka litispendencie sa neuplatní všeobecne, ale len voči stranám, ktoré sa v oboch konaniach prelínajú. Dôležitým bodom pri posudzovaní podmienky tých istých strán je aj fakt, že je potrebné vždy skúmať ich právne záujmy, ktoré strany reprezentujú.

21. Dovolací súd na základe uvedeného konštatuje, že konanie o žalobe na splnenie povinnosti vytvára prekážku litispendencie pre konanie o žalobe o určenie, pretože otázka či tu právo je alebo nie je, bude posúdená v konaní o žalobe na plnenie z toho istého právneho vzťahu alebo práva.

22. Majúc na zreteli vyššie uvedené, dovolací súd dospel k záveru, že uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. februára 2016 sp.zn. 14Co/1527/2014 a uznesenie Okresného súdu Zvolen z 23. júla 2014 č.k. 7C/109/2013-119 treba zrušiť, pretože boli vydané v konaní, ktorému bráni prekážka iného v tej istej veci začatého konania, a konanie v preskúmvanej veci zastaviť (§ 450 CSP).